

**APUSTUL SAN PABLUM KAY
PUNTA KARTATA KACH'ARQAN
KURINTU LLAQTAPI
TIYAQKUNAMAN
(1 KURINTYUS)**

¿Pitaq **karqan San Pablu?** Liyishunllapa chay punta parti Rrumanusta, San Pablupaq masta yach'ananchiq.

¿Pikunapaqmi **iskibrirqan kay librutaqa?** Pabluqam iskibrirqan Kurintu llaqtapi tandakaq kriyiq masingunaman. Chay atun llaqta Kurintuqam nasyun Grisyapa prubinsyan Akayapi karqan. Chay nasyun Grisyapi tiyaqkunaqam achka amitu layakunata aduraqllapa. Liyishun Ichus 18.1-18, masta yach'ananchiq Pablu Kurintupi rurashqambaq.

¿Imaraykum **iskibrirqan kay librutaqa?** Pablu Kurintumanda llugshiptinqam, yach'achikuq masin Apulus ch'ayamurqan, Kurintupi yach'achikuq. Chaymi wakinguna nirqan: “Noqaqam sigini Apulusta. Chaqa payqam Pablumandaqa mas yach'ayniyuq”, nishpa. Chayshina suqnin suqnin ninakushpam, mana shumaqtachu tandanakuq.

Kurintupim karqan suq runa taytamba warminwan puñuq. Karqambismi wakinguna Santa Mikunata mana rrispitaqkuna. Wakingunaqam amitu layakunata aduraqllapa. Chaymi Pabluqa malaganayashpa, kay kartataqa iskibrirqan anyashpa, kunanambaq.

¿Imapaqmi **yach'achiwanchiqllapa kay libruqa?**

- 1 *Kur 1.1–4.21* niwanchiqllapa, Pablu Kurintupi tiyaqkunata kunashqambaq, Dyuswan, kriyiq masingunawan shumaqta kawsananllapa.
- 1 *Kur 5* niwanchiq, Pablu kunashqambaq, chay ancha uchayuq runata paykunamanda wichukunanllapa.
- 1 *Kur 6* niwanchiq, kriyiq masinchiqkunata ama dimandananchiq, ashwan tukuy bidanchiqwan Dyusta kasunanchiq.
- 1 *Kur 7* niwanchiq, rrispituyuqkuna, mana rrispitayuqkuna shumaqta kawsanananchiq.
- 1 *Kur 8* niwanchiq, kriyiq masinchiqkunata ama dañachinanchiq.
- 1 *Kur 9* niwanchiq, Pablu allita rurashpa, kawsashqambaq.
- 1 *Kur 10* niwanchiq, amitu layakunata ama adurananchiq.
- 1 *Kur 11.2-16* niwanchiq, warmikuna yach'achikuq runakunata shumaqta uyanambaqllapa.
- 1 *Kur 11.17-34* niwanchiq, Santa Mikunata rrispitashpa mikunanchiq.
- 1 *Kur 12.1–14.40* niwanchiq, Dyuspa Santu Ispiritun yanapawanchiq, suqkuna suq layata, suqkuna suq layata rurashpa, Dyusta sirbinanchiq.
- 1 *Kur 15* niwanchiq, Jisukristuqam wañushqanchiqmanda mushuqmanda rin kawsachiwaqninchiq.
- 1 *Kur 16* niwanchiq, suqkunapaq ufrin-

dananchiq. Chaymandaqam niwanchiq Pabluqa kurintinukunata masta kunashpa, dispidishqambaq.

Pabulum napaykurqan Kurintupi tiyaq kriyiq masingunata

¹ (Kuyashqay kriyiq masitakuna,) Tayta Dyus munaptinmi, Jisukristu noqata numbrawashqa, apustulnin kanaypaq. Chaymi noqa Pablu kriyiq masinchiq Sustiniswan ² kay kartata kach'amuni qamkuna kriyiq masiy Kurintu llaqtapi tandakaqkunaman. Chaqa qamkunaqam Jisuspi allita yuyakushpa, payta kasushpa kawsangillapa. Chaymi Tayta Dyusqa qamkunata, tukuy lugarkunapi tiyaq kriyiq masinchiqkunatapis akrawashqallapa kanchiq, paypa wambranguna kashpa, allitalla rurashpa, kawsananchiqllapa. Chaymi qamkunapis noqaykunashina Jisukristutana adurangillapa. Chaqa payqam yumbayninchiqpa Siñurninchiq. ³ Chaymi Tayta Dyusman, Siñurninchiq Jisukristuman mañakuni, qamkunata tukuy imapi yanapashunambaq, ama nimata manchashpa, kawsanaykillapa.

Jisusman pagikushun, pay ancha yanapawaptinchiq

⁴⁻⁵ Jisukristupi allita kriyiptikillapam, payqa Tayta Dyuswan qamkunata ancha yanapashushqa, shumaq nutisyanda allita intyindishpa, paypaq yach'achikunaykillapa. Chaymi qamkunapaq Tayta Dyusman tukuy tyimpu ancha pagikuni. ⁶ Chaqa qamkuna

Jisukristupaq yach'akushpaqam, paypi allita kriyishqallapa kangi. ⁷ Chaymi Tayta Dyusqa tukuy imapi qamkunata yanapashuykangi, suq layapi, suq layapi paypaq trabajanaykillapa. Chayshina paypaq allita trabajashpam, shuyaykangillapa, Siñurninchiq Jisukristu syilumanda kutimunangaman. ⁸ Chaqa Dyusqam qamkunata yanapashuykangi, paypi mana shaykuq kriyinaykillapa Siñurninchiq Jisukristu shamunan diyakaman, ama ni pipis atinambaq shimbishuyta paypa ñawpambi. ⁹ Tayta Dyusqam tukuy ima ufrisikushqanda kumplin. Kanan pay kikinmi akrawashqa kanchiq, Churin Jisukristupi allita yuyakushpa, paywan pulla kawsananchiqllapa.

Kriyiq masipura ama akrakashunchu

¹⁰⁻¹¹ Kuyashqay masitakuna, paninchiq Kluwipa wasimbi wakin tiyaqkunam niwashqallapa: Wakin kurintinu kriyiq masinchiqkunash anyanakushpa kawsanllapa, nishpa. Chaymi Siñurninchiq Jisukristupa shutimbi ancha rrugaykillapa, yumbayniki kuyanakushpa, suq yuyayniyuqlla kashpa, pulla imata rurashpa kawsanaykillapa. ¹² Chaqa wakinniqash ningillapa: “Noqaqam Pablu yach'achikushqanda kriyini”, nishpa. Wakinniqash ningillapa: “Noqaqam Apulus yach'achikushqanda kriyini”, nishpa. Wakinniqash ningillapa: “Noqaqam Sifas (Pidru) yach'achikushqanda kriyini”, nishpa. Wakinniqash bwilta ningillapa: “Noqaqam masta kriyini Jisukristu yach'achikushqanda”,

nishpa. ¹³ Chayshina akrakanaykiqa, ¿Jisukristuqa akasuchu pidasu pidasu, waqpi kaypi? ¿Noqatachu kruspi klabawashqallapa, qamkunata washashunaypaqqa? ¿Noqapa shutiyta myintashpachu shutichishushqallapa? ¡Manám! (Chaymi mana balinchu qamkunapura akrakashpa, noqata sigiwanaykiqa.)

¹⁴ Chaqa noqaqam mana qamkunataqa shutichishushqachu kani. Piru masanchiq Krisputa, Gayutallam shutichishqaga kani. Chayshina qamkunata mana shutichishushpam, Dyusta ancha pagikuni. ¹⁵ Chaymi mana atingillapachu niyta: “Pablupa shutimbim shutikushqallapa kani”, nishpaqa. ¹⁶ Piru kanalanmi yuyani, Istifanaspam wasimbi kaqkunatapismi shutichishqachu kani. Piru manam yuyanichu masta shutichishqaytaqa. ¹⁷ Chaqa Jisukristuqam mana kach'amuwashqachu shutichikunayqa. Ashwanmi kach'amuwarqanqa, paypa shumaq nutisyanda yach'achikunay. Piru chay shumaq nutisyandaqam mana yach'achikunichu ancha yach'ayniyuqshina tukushpa. Chaqa chayshina yach'achikuptiyqam, qamkunaqa mana atinaykitachu intyindiya: Jisukristulla kruspi wañushpam, atin washawayninchiqta, nishpaqa.

*Jisukristum Tayta Dyuspa pudirninwan
yach'ayninwan*

¹⁸ Noqanchiqkuna yach'achikuptinchiq: “Jisukristum kruspi wañurqan, washawananchiq”, nishpaqa, kastiguman riqkuna mana kriyiwanchiqchu. Ashwanmi

yuyanllapa: Tuntukunallam Jisuspa chay famandaqa kriyinllapa, nishpa. Piru noqanchiqkunaqam yach'anchiqllapa: Jisukristum ancha pudirniyuq kashpa, uchanchiqmanda atin washawayninchiqta, nishpa. ¹⁹ Chaqa Tayta Dyusmi Santu Librumbi nin:

Noqaqam kay mundupi yach'ayniyuqkunata rini binsiq, chay yach'aynin ama nimapaq bali-nambaq, nishpa.*

²⁰ Chaymi tukuy chay ancha yach'ayniyuq runakuna, chay yach'achikuq runakuna, kay mundupa kusasningunapaqlla yach'aq rimaqkunaqam Dyuspaqqa ancha tuntukuna. Yuyayningunaqam mana nimapaq balinchi paypaqqa. ²¹ Chaymi runakuna yuyayninwanlla mana atinllapachu Dyustaqa riqsiyta. Ashwanmi Tayta Dyusqa ancha yach'ayniyuq kashpa, atin washawayninchiqta, paypa shumaq nutisyanda kriyiptinchiq. Piru mana kriyiqkunaqam chay shumaq nutisyambaq: “Manam balinchi” ninllapa.

²² Llaqta masiy isrraylinukuna, Jisuspi kriyinanllapaqam munanllaparaq milagrukunata rikayta. Kanan grisyanukunaqam, yuyanllapa ancha yach'ayniyuqlla kayllapata.

²³ Piru noqaykunaqam Jisukristupaq kayshina rimanillapa: “Kruspim wañurqan, uchanchiqmanda washawananchiq”, nishpa. Chayshina niptiyllapam, achka isrraylinukuna mana munanllapachu kriyiyta: Dyus Akrashqan Washadurmi wañurqan,

---

* **1:19** Isaías 29.14

nishpaqa. Mana isrraylinu kaqkunapismi chay yach'achikushqaypaq ninllapa: “Manam nimapaqpis balinchu”, nishpa.

²⁴ Piru Dyuspi kriyiqkunaqa isrraylinukuna, grisyanukuna kashpapismi, allita yach'anchiqllapa: Jisukristum Tayta Dyuspa pudirninwan yach'ayninwan, nishpa. ²⁵ Piru achka runakunam mana atinchi intyindiya Dyus rurashqandaqa. Chaymi chay shumaq nutisyapaq: “Manam nimapaq balinchu”, ninllapa. Piru chayshina niptinllapapismi, Tayta Dyusqa yumbay chay runakunamanda mas pudirniyuq mas yach'ayniyuq.

²⁶ Kuyashqay kriyiq masitakuna, allita yach'ayllapa: Qamkunaqam runakunapaqqa mana yach'ayniyuqchu kangillapa. Manam ni achka kamachikuqkuna, ni achka qellayniyuqkuna kangillapachu. ²⁷ Piru paykunapaq tuntukuna kaptikillapapismi, Tayta Dyusqa akrashushqa, wambranguna kanaykillapa. Chaymi chay palanganu yach'ayniyuqkuna rinllapa penqakuq. Mana kamachikuqkuna kaptinchiqpismi, Tayta Dyusqa akrawashqa kanchiq, chay kamachikuq runakuna penqakunanllapa. ²⁸ Chayshina runakunapaq mana nimapaq baliptinchiqpismi, Tayta Dyusqa akrawashqa kanchiq, yumbay kamachikuqmanda mas baliqkuna kananchiqllapa, paykuna amana nimapaq balinanllapa. ²⁹ Chayshinam Tayta Dyusqa ruram, ama ni pipis paypa ñawpambi alabakanambaq.

³⁰ Piru Tayta Dyus kikinmi noqanchiqkunata yanapawashqa kanchiq, Jisukristupi kriyishpa kawsananchiqllapa. Chayshina kriyiptinchiqmi, Jisukristuqa ancha allita yach'achiwanchiq Tayta Dyuspaq. Kanan tukuy uchanchiqmanda pirdunawaqninchiqmi, Tayta Dyuswan alliyachiwanchiq, paytalla kasushpa kawsananchiqllapa. ³¹ Chayshina Tayta Dyus washawaptinchiqqa, paytalla alabashunllapa. Chaymi Dyuspa Santu Librumbi niwanchiqllapa: “Qamkuna munashpa alabakaytaqa, ashwan Dyusta alabayllapa”, nishpa.*

2

Jisukristum kruspi wañurqan washawananchiqllapa

¹ Kriyiq masitakuna, noqa qamkunaman shamushpaqam, mana yach'achishurqaqchu trabajus palabrakunawanqa. ² Ashwanmi nishurqaqllapa: “Jisukristum kruspi wañushqa, uchanchiqmanda washawananchiq”, nishpalla. Chaqa manam munarqaychu qamkunata suq layata yach'achishuytaqa. ³ Chaymi qamkunaman ch'ayashpaqa, manchashpa ch'apsiqarqay: Manash' allitachu Dyuspaqqa yach'achikushaq, nishpa. ⁴ Kanan qamkunatam mana yach'achishurqaychu ancha yach'ayniyuq runashinaqa. Ashwanmi Dyuspa Santu Ispiritumba pudirninwan milagrukunata rurashpa, qamkunataqa yach'achishurqaq, ⁵ chayshina Dyusilla yuyakunaykillapa. Chaqa

* **1:31** Jeremías 9.24

manam munanichu, yach'ayniyuq runakunapi yuyakunaykillapaqa.

Dyuspa Santu Ispiritunmi yach'achiwanchiq Dyuspaq

⁶ Piru Tayta Dyuspi allita kriyiqkunatam masta rinillapa yach'achiq Dyuspaq, ancha yach'ayniyuq kanambaqllapa. Piru manam noqaykunaqa yach'achikunichu kay mundupi yach'ayniyuq runakunashina, ni kamachikuq runakunashinaqa. Chaqa chay laya runakunaqam sintinsyaduna chinganallapa.

⁷ Ashwanmi Tayta Dyus yuyashqandalla yach'achikuniqa. Chaqa payqam kay munduta manaraq rurashpa yuyarqanna, paywan pulla syilupi kawsananchiq. ⁸ Piru kay mundupi kamachikuq runakunaqam Tayta Dyus yuyashqandaqa mana intyindirganchu. Chaqa paykuna intyindishpaqam, kruspiqa mana wanchinandachu ancha pwidiq llipyaq Siñurninchiq Jisustaqa. ⁹ Chaymi Dyuspa Santu Librumbi nin:

Manam pipis rikashqachu, ni uyashqachu, ni yuyashqachu Tayta Dyus rurashqan ancha shumaq kusaskunata. Piru tukuy chay shumaqkunatam Tayta Dyusqa rurashqa payta kuyaqkunapaq, nishpa.*

¹⁰ Piru kananqam Tayta Dyusqa chay pakadu kusaskunataqa Santu Ispiritunwan intyindichiwashqa kanchiq. Chaqa chay Santu Ispiritunqam, Tayta Dyuspa tukuy iman mas pakadu kaqta rikan, riqsin.

---

* **2:9** Isaías 64.4

¹¹ Manchu suq runa shunqombi yuyashqandaqa paylla yach'an. Chayshinallam Dyuspa Santu Ispiritunlla Dyus yuyashqandaqa yach'an. ¹² Chaymi Tayta Dyusqa ancha allin kashpa, chay Santu Ispiritundaqa qowashqa kanchiq. Paymi intyindichiwanchiq Tayta Dyus rurashqanda noqanchiqpaq. Chaymi manana yuyanchiqllapachu Dyuspi mana kriyiqkunashinaqa.

¹³ Kanan noqaykunaqam mana yuyayniyman-daqa yach'achikunichu. Ashwanmi Dyuspa Santu Ispiritun yanapawanllapa, paypa yuyayningunata payta ch'askiqkunata yach'achinayllapa

¹⁴ Piru Dyuspi mana kriyiqkunaqam Santu Ispiritu nishqandaqa mana atinllapachu intyindiyta. Paykunapaqqam tukuy chay shumaq nishqangunaqa mana nimapaq balinchi. Chaqa chaykunataqam Dyuspi kriyiqkunalla atinchiqllapa intyindiytaqa, Santu Ispiritun yanapawaptinchiq. ¹⁵ Chaymi Santu Ispirituwan kaqkunalla tukuy imapaq atinchiqllapa yach'ayta: ¿Allichu ichu mana? nishpa. Chay mana kriyiqkunaqam mana yach'anllapachu. Chaymi paykunaqa mana atinllapachu noqanchiqpaq yach'ayta: “Paymi uchayuq ichu mana”, nishpaqa. ¹⁶ Chayraykum Dyuspa Santu Librumbi nin: “Manam pipis atinchi intyindiyta Tayta Dyus yuyashqanda, ni atinchi nimatapis yach'achiyta Tayta Dyustaqa”, nishpa.* Piru Santu Ispiritun yanapawaptinchiqmi, Jisukristushina atinchiqllapa yuyayta.

---

* **2:16** Isaiás 40.13

3

Yumbayninchiqri Dyuspaq trabajashun

¹ Kriyiq masitakuna, Dyuspa Santu Ispiritundaqam manaraq allita kasushpachu kawsaykangillapa. Ashwanmi chay mana kriyiqkunashina kawsaykangillapa. Chaymi taksha wambrakunashina kaptikillapa, manaraq atishqachu kani allita yach'achishuyta Jisukristupaq. ² Tayta Dyus yach'achiwashqanchiqqam ancha mishki mikunashina. Piru qamkunaqam manaraq atishqallapachu kangi intyindiya paypa chay mas trabajus rimayninda. Chaymi noqaqa Dyus nishqandaqa mas fasiltalla qamkunataqa yach'achishushqa kani ñuñuykaq wambritukunatahina.

³ Chaqa Jisuspi mana kriyiqkunashinam kawsaykangillapa, munashqaykitalla rurashpa, imbidyanakushpa, anyanakushpa. (Chaymi kanangaman manaraq atingillapachu Dyus nishqanda intyindiyaqa.)

⁴ Chaqa wakinnikikunam niykangillapa: “Noqaqam Pablu yach'achikushqanda kriyini”, nishpa. Suqnikikunaqam ningillapa: “Apulus yach'achikushqandam kriyini”, nishpa. Chayshina rimashpaqam, chay mana kriyiqkunashinalla kawsaykangillapa.

⁵ Chaqa noqa Pablu yach'achikuq masiy Apuluswanqam mana nimachu kanillapa. Tayta Dyusmi noqaykunata kach'amuwashqa, pay nishqanda qamkunata yach'achishunaypaq. Chaymi Jisuspi kriyishqallapa kangi. Chaqa noqa Pablu Apuluswanqam Tayta Dyus munashqanda yach'achikushqallapa kani. ⁶ Chaymi

qamkunata puntata yach'achishushpaqa, noqaqa tarpukuqshina trabajashqa kani. Chaymandaqam masanchiq Apulus, masta yach'achishushpaqa, suq parqokuqshina trabajashqa. Piru Tayta Dyusllam chay tarpudutaqa wiñachishqa. ⁷ Chaymi noqa tarpukuqshina kashpaqa, mana nimachu kani. Chayshinallam Apulus tarpuduta parqoqshina kashpa, mana nimachu. Piru Tayta Dyusmi ancha balin. Chaqa payllam chay tarpudutaqa wiñachin. ⁸ Chayri mayqan tarpukuqshina ichu parqokuqshina kashpaqa, Dyuspaqla yach'achikuykan. Chaymi Dyusqa kadunuta rin pagarawaqninchiq ima tantu trabajashqanchiqpaq. ⁹ Chaqa noqaqam Apuluswan yach'achikuq masakuna kanillapa. Chayshina Tayta Dyuspaq yach'achikushpaqam, ch'akrapishina trabajaykanillapa. Kanan qamkunaqam Tayta Dyuspa ch'akranshina kangillapa.

Dyuspa adurana wasinshinapismi kangillapa. Chaqa qamkunamandam payqa suq atun shumaq adurana wasitashina ruraykan. ¹⁰ Chaymi Tayta Dyus yanapawaptin, puntata qamkunata allita yach'achishurqaq, suq allin albañil wasipa simyintunda ruraqshina. Chaymandaqam suqkuna masta yach'achishushpaqa, chay wasita ushyaqshina kashqallapa. Piru yumbay chay ushyaqkunaqa allita yuyanqallapa: ¿Allitachu yach'achikuykani ichu mana? nishpa. ¹¹ Chaqa Dyuspa wasimba simyintunqam Jisukristu. Chaymi mana ni pipis atinchu rurayta suq laya simyintuta, Dyuspa adurana

wasinshina kaqta ruranambaqqa. ¹² Piru suq albañilqam chay simyintupa sawambiqa achka laya kusaskunawan atin rurayta allin wasita ichu mana baliq wasita. Allita yach'achikushpaqam, ancha baliq urumanda, qellaymanda, ancha ch'aniyuq rumikunamanda Dyuspa wasinda ruraykanmanshina. Piru mana allita yach'achikuqqam mana baliq qerumanda ichu uqshamanda ichu shukchamanda Dyuspa adurana wasinda ruraykanmanshina. ¹³ Chaymi Jisukristu kutimushpaqa, ninawan rin mallipaq chay rurashqanchiqta: ¿Balinchu ichu mana? nishpa.

Chaymi chay mana baliq rurashqanchiqta rin rupachiq, chay mana baliq qerumanda ichu uqshamanda ichu shukchamanda rurashqa wasita rupachiykanmanshina. Piru chay allita ruraqkunaqam chay urumanda, qellaymanda ichu ch'aniyuq rumikunamanda wasitashina rurashqallapa. Chaymi wasin ninapishina kaptimbis, mana rinchu rupashpa chingaq. ¹⁴ Chaymi Tayta Dyusta allita sirbiptinchiq, payqa primyunchiqta rin qowaqninchiq. ¹⁵ Piru mana allita sirbiptinchiqqam, Dyusqa mana nima primyuta rinchu qowaqninchiq. Piru manam rinchiqlapachu chingaq. Ashwanmi apinitas rin washawaqninchiq, suq runa nina piskaykaptin washakaqshina.

¹⁶ ¿Manachu yach'angillapa: Noqanchiqkunaqam Tayta Dyuspa adurana wasin kanchiqlapa; Dyuspa Santu Ispiritunmi noqanchiqkunapi tiyan, nishpaqa? ¹⁷ Chaymi suq runa inkitashuptinllapa, qamkunapura

akrakanaykiqa, Tayta Dyus rin chingachiq chay inkitashuqtaqa. Chaqa payqam dañachishqa Dyuspa santu adurana wasinshina kaqkunata.

¹⁸ Chayri ama ni mayqannikipis ingañakaychu, yuyashpa: Kay mundupi tiyaqkunapaqmi ancha yach'ayniyuq kani, nishpaqa. Ashwanri yuyayllapa: Manam achkataqa yach'anichu, nishpa. Kanan chayshina umildi kashpaqam, allip yach'ayniyuqkuna ringillapa kaq.

¹⁹ Chaqa Tayta Dyusqam kay mundupi yach'ayniyuqkunataqa tuntukunapaq riqsin. Chaymi Dyuspa Santu Librumbi nin: “Tayta Dyusmi binsin chay ‘Yach'ayniyuqmi kani’ niqkunataqa. Chayraykum ancha yuyaptinllapapis tukuy imapi binsinanllapa, Dyuspa ñawpambi tuntukunashina kidanllapa”, nishpa.* ²⁰ Chay Santu Librumbim nimbis: “Tayta Dyusmi yach'ayniyuq runakunapa yumbay yuyashqangunata mana baliqpaq riqsin”, nishpa.* ²¹⁻²² Piru Tayta Dyusllam noqa Pabluta, Apulusta, Pidrutapis kach'amuwashqa, qamkunata yach'achishunay. Chaqa Dyusllam kay mundupa tukuy iman kaqkunata qoshushqallapa qamkunapa byinnikipaq. Chayri ama alabakayllapachu: “Chay yach'ayniyuq runatam kasuni”, nishpaqa. Ashwanri allita yach'ayllapa: Kawsaptinchiqllapa ichu wañuptinchiqismi, tukuy imapi Tayta Dyuslla noqanchiqkunata yanapawanchiq, nishpa. ²³ Chaqa noqanchiqkunaqam Jisukristupa

---

* **3:19** Job 5.13 * **3:20** Salmo 94.11

masangunashina, paningunashina kanchiqllapa.
Kanan Jisukristuqam Dyuspa Churin.

4

Kayshinam apustulkuna Dyusta sirbirqanllapa

¹ Allita intyindiyllapa noqaykuna Jisukristupa yanapakuqnin kashqayllapata. Chaqa paymi noqaykuna apustulningunata numbrawashqa, Tayta Dyus pakadu yuyashqanda yach'achikunayllapa. ² Mayá, suq kach'aduqa allita kumplinga patrunnin kamachishqanda. (Chaqa patrunninmi payta rin jusgaq.) ³ Chaymi noqaqa mana nimatapis manchanichu, qamkuna ichu suqkuna jigsawaptikillapa. Manam ni noqa kikiy jigsawakanichu. ⁴ Chaqa noqa kikiy uchayuq kashpam, atini ingañakayta: Manam uchayuqchu kani, nishpa. Piru Tayta Dyusmi ancha allita yach'an: Pablum uchayuq ichu mana uchayuqchu, nishpaqa. Chaymi paylla balin jigsawanambaq. ⁵ Chayraykum niykillapa, ama dasqa jusganakuychu. Ashwanri shuyayllapa, Siñurninchiq Jisus kay pachaman shamunangaman. Chaqa pay shamushpam, tukuy ima pakadu yuyashqanchiqta, rurashqanchiqta allita yach'ashpa, rin jigsawaqninchiq. Chaymi allita rurashqa kaptinchiqqa, rin alabawaqninchiq.

⁶ Masitakuna, byinnikipaqmi niykillapa, noqa Pablu masanchiq Apuluswan kawsashqayshina, qamkunapis kawsayllapa, Dyuspa Santu Librunda allita kasushpa. Chayri ama ni mayqan-niki afaniruyashpaqa, suq yach'achikuqta ancha

alabaychu, suq yach'achikuqta disprisyashpa.
 7 Chaqa qamkunaqam mana suqkunamandaqa mas baliqchu kangillapa. Ashwan Tayta Dyusllam chay tukuy ima kusanikikunata qoshushqa. Chayshina kaptinqa, ¿imaraykutaq qamkunaqa afaniruyangillapa: Noqa kikiyllam tukuy imayta kunsigishqa kani, tukuy imayuq kanaypaq, nishpaqa?

8 Chaqa qamkunallam kayshina alabakangillapa: Tukuy imayuqmi kanillapa. Gubyirnushinam kanillapa, nishpa. Piru noqaykunataqam manana kasuwangillapachu. Paqtar pudirniyuq gubyirnu kangimanllapa, noqaykunapis pullaykillapa kamachikunayllapa.
 9 Piru noqaykuna Dyuspa apustulninguna kashpapismi, mana chayshinachu yuyanillapa. Ashwanmi yuyanillapa: Manam nimapaq balinichu, nishpa. Kanan Jisuspaq yach'achikushpa, ima diyach'i wañushaqlapa. Chaqa suq atun pamba pugllanapishinam kanillapa, Dyusta kuntraqkuna wanchiwaptinllapa, yumbay runakuna, anjilkuna rikawananllapa.

10 Noqaykuna Jisukristupaq yach'achikushqayraykum, achka runakuna ninllapa: “Paykunaqam ancha tuntukuna”, nishpa. Piru qamkunapaqqam ninllapa: “Paykunaqam ancha yach'ayniyuqkuna”, nishpa. Kanan noqaykunaqam mana chay kamachikuqshinachu purinillapa. Piru qamkunaqam kamachikuqshina puringillapa. Chaymi achka runakuna qamkunataqa rrispitashungi. Piru noqaykunataqam disprisyawanllapa. 11 Chaqa noqaykunaqam

kanangaman achka diyakuna mikunaypaq, yakupaq, sawaypaqlapa padisinillapa. Kanan runakunaqam ancha maqawanllapa. Manam ni wasiyuqchu kanillapa. ¹² Noqaykuna kikiymi shayku shayku trabajanillapa mantyinikanaypaq. Mana kriyiqkuna musyawaptimbismi, Dyusman ancha mañakunillapa, paykunata yanapanambaq. Kanan Dyusta kuntraqkuna noqaykunata qesachawaptinmi, mana shaykuq agwantanillapa. ¹³ Noqaykunapaq mana allita rimaptinllapapismi, paykunata shumaqta kunanillapa. Piru kanangamanmi kay mundupiqa rikawanllapa wanutashina. Chaymi wichukuwanambaqna kaykanllapa.

¹⁴ Kuyashqay kriyiq masitakuna, qamkunaqam wambrayshina kangillapa. Chaymi ancha kuyashushpa, mana munanichu penqachishuyta. Ashwanmi kay kartata kach'amuni, shumaqta kunashunaypaq. ¹⁵ Qamkuna 10.000 yach'achikuqmanda Jisukristupaq yach'akushpaqam, suq taytayuqshinalla kangillapa. Chaqa noqalla puntata Jisuspa shumaq nutisyanda yach'achishuptiymi, paypi kriyirqaykillapa. ¹⁶ Chayri ancha rrugaykillapa, noqashina kawsanayki. ¹⁷ Chayraykum kay masanchiq Timutiyuta qamkunaman kach'amuni. (Chaqa payqam, noqamanda yach'akushpa, Jisukristupi ancha allita kriyishqa.) Chaymi payqa wambrayshina. Pay nishunqallapa: “Pablum kayshina kawsaykan, kayshina yach'achiykan yumbay llaqtakunapi tiyaq kriyiq masinchiqkunata”, nishpa.

¹⁸ Wakinniqam ancha palanganuyashpa,

alabakangillapa, yuyashpa: Pabluqam mana rinchu shamuy anyawaqninchiq, nishpa. ¹⁹ Piru Siñurninchiq Jisus munaptingam, utqa rini shamuy watukushuqllapa. Rikashushpallapam, allita yach'ashaq: Chay palanganu kaqkunachu Dyuspa pudirninwan milagrukunata atinllapa rurayta, ichu shiminwanlla rimaykanllapa, nishpa. ²⁰ Chaqa Tayta Dyusta allipta kasushpaqam, mana rinchiqllapachu rimaqllaqa. Ashwanmi paypa pudirninwan tukuy ima munashqanda rinchiqllapa ruraq. ²¹ Mayá, noqa shamushpaqa, ¿imatam munangillapa ruranaypaq? ¿Munangillapachu kastigashunaq, ichu ancha kuyashushpa, kushikushpa, shumaqta yach'achishunaqllapa?

5

Pablum nirqan, suq ancha uchayuy runata kriyiq masingunamanda wichukunanllapa

¹ Yach'ashqam kani: Suqnikish madrastanda warmikushqa, nishpa. Piru Dyuspi mana kriyiqkunapismi mana dijanllapachu, chay laya ancha fiyu uchata ruranambaqqa. ² Piru chay runa chay ancha fiyu uchata ruraptimbismi, qamkunaqa palanganukuna kangillapa. Mas allich'i kanman, qamkuna malaganayashpa penqakunayki. Chayri chay mana alli ruraqtaqa wichukuyllapa, amana tandakanambaq qamkunawan. ³ Chaqa noqa qamkunamanda karupi kashpapisti, mana nimatapis qamkunata qonqashushqachu kani. Chaymi yuyashushpa, pullaykishina kashpa,

chay ancha uchayuq runata jushgashqana kani, kastigadu kanambaq. ⁴ Chaqa Siñurninchiq Jisuspa shutimbi qamkuna tandanakuptikiqam, noqapis yuyayniypiqa qamkunawan kashaq. Siñurninchiq Jisuspismi qamkunawan kashpa, pudirninwan ancha rin yanapashuqllapa. ⁵ Chayri chay uchayuq runata dyabluman intrigakuyllapa. Chayshina ruraptilapam, Tayta Dyusqa manana rinchu kwidaq paytaqa. Ashwanmi dyabluna rin padisichiq. Chayshina kwirpunda ancha padisichiptinri, paqta chay runaqa ucha rurashqanda dijashpa, Dyusman mañakunqa pirdunanambaq. Chayshina pirdunaptinmi, Siñurninchiq Jisus shamushpa rin washaq.

⁶ Piru qamkunaqa ama alabakaychu. ¿Manachu intyindingillapa kay kumparasyun nishqanda: “Ashla libadurallam achka mach'kata atin saksachiyta” nishpa? (Chayshinallam qamkunapi suq kriyiq masinchiqlla uchata rurashpaqa, atin dañachiyta achka kriyiq masinchiqkunata, paykunapis uchata rurananllapa.) ⁷ Chayri chay uchaykikunataqa dijayllapana, suqkunata ama qash'anaykillapa, paykunapis uchata ama rurananllapa. Chayshina uchaykikunata dijashpaqam, ancha limpyu masa mana nima libadurayuqshina ringillapa kaq, chay Paskwa fyistapi rurashqan masashina. Chaqa chaypaqmi Jisukristuqa chay Paskwa fyistapi wañurqan suq uñitashina, tukuy uchanchiqmanda pirdunawananchiq. ⁸ Kanan chay libadurayuq tandaqam yuyachiwanchiq uchanchiqkunapaq. Chaymi Paskwa fyistapiqa kachangakunatalla mikunchiqllapa. Chayri chay uchanchiqkunata

dijashpa, tukuy diyakunata allitalla rurashpa, allip kaqtalla rimashunllapa, chay tanda mana nima libadurayuqshina kananchiqllapa.

⁹ Noqaqam chay suq kartaypi nishurqaqllapa: “Ama tandakayllapachu chay mana rrispitunwan puñuqkunawanqa”, nishpa. ¹⁰ Piru chayshinaqam niykillapa uchayuq kriyiq masinchiqkunapaqlla. Manam niykillapachu: “Chay mana kriyiqkunamanda akrakayllapa”, nishpaqa. Awnki suqwan, suqwan puñuptinllapa ichu qellayta ancha munaptinllapa, ichu suwakuptinllapa ichu amitu layata aduraptinllapapis, paykunata parlachishunllapa. Chaqa kay mundumanda manaraq lluqshishpaqam, paykunamandaqa mana atinchiqllapachu akrakaytaqa. ¹¹ Ashwanmi nishurqaqllapa akrakanaykiqa chay runa ichu warmi shiminwanlla Jisuspi kriyiqkunamanda. Chaqa chay kriyiq tukuqkunaqam mañusukuna, nisyukuna, amitu layata aduraqkuna, llullakuqkuna, suwakuqkuna, mach'aqkuna. Chay laya kriyiq tukuqkunamandam munani qamkuna akrakanaykiqa. Chay layakunawanqa ama ni mikuyllapachu.

¹²⁻¹³ Piru chay mana kriyiqkuna uchata ruraptinllapaqam, noqanchiqkunaqa mana nimatapis atinchiqchu jusgayta, kastigadu kananllapa. Chaqa Tayta Dyusllam chay mana kriyiqkunataqa rin jusgaq. Piru chay kriyiq masinchiqkuna uchata ruraptinqa, noqanchiqkuna paykunataqa jusgashunllapa. Chayri chay ancha uchayuq runataqa ama dijayllapachu, qamkunawan tandakanambaqqa.

6

Jisuspi kriyiq masinchiqtaqa ama dimandashunchu

¹ Qamkuna suq kriyiq masinchiqwan imapaq piñakushpaqa, ama nimatapis riyllapachu dimandaq juyiskunapiqa. Chaqa chay juyiskuna Jisuspi mana kriyiqkuna kashpaqam, ¿imashinam atinman allita justisyata ruraytaqa? Chayri kriyiq masinchiqkunaman riyllapa, paykuna allita justisyata rurananllapa. ² ¿Manachu yach'angillapa: Jwisyu diyapim noqanchiqkuna rinchiqllapa jusgaq yumbay mana kriyiqkunata, nishpaqa? Chayshina atishpa jusgaytaqa, ¿ima manachu atingillapa qamkunapuralla allichayta chay taksha prublimakunataqa? ³ ¿Manachu yach'angillapa: Anjilkunatapis rinchiqllapa jusgaq, nishpaqa? Chayri kay mundupi kawsashpaqa, kriyiq masinchiqkunata noqanchiqkuna allita jushashunllapa. ⁴ Chayrayku kay mundupa kusasningunapaq pilyashpaqa, mana nimapaq balinchu rinaykillapa mana kriyiq juyiskunamanqa. Chaqa paykunaqam Dyuspaqqa mana nimatapis yach'anllapachu, Dyuspi kriyiqkunata jushananllapa. ⁵ Chaykunataqam niykillapa, qamkuna penqakunayki. ¿Akasuchu qamkunapi mana kan ni suq yach'ayniyuq kriyiq masinchiq, allichanambaq qamkunapura anyanakushqaykita? ⁶ ¡Piru qamkunaqam suq kriyiq masinchiqwan anyanakushpaqa, ringillapa dimandanakuq mana kriyiq juyiskunaman!

7 Chayshina kriyiq masinchiqwan anyanakushpaqam, ancha penqakuypaqta kawsaykangillapa. Chayri kriyiq masinchiq mana allita rurashuptingqa, dijayllapa imatapis qoch'ishunambaq. 8 Piru chaykunata yach'ashpapismi, mana kasungillapachu. Kanan ashwambam qamkuna kikiki asta kriyiq masinchiqkunata dañachishpa, imangunata qoch'ingillapa.

9-10 Chayri allita intyindiyllapa. Ama dijakayllapachu ingañashunanllapa. Chaqa uchayuqkunaqam mana rinchu riq syiluman, Dyuswan kawsananllapa. Chaymi runa, warmi manaraq rrispituyuq kashpa, amaraq piwambis puñuqachu. Chaqa mana rrispitunwan puñuqkuna, amitu layakunata aduraqkuna, ullqopura warmiwanshina puñuqkuna, ladrunguna, nisyukuna, mach'aqkuna, kwintirukuna, llullakushpa qoch'ikuqkunaqam mana rinllapachu kawsaq Dyuswanqa. 11 Kanan manaraq Jisuspi kriyishpaqam, wakinnikiqa chay laya mana alli ruraqkuna karqaykillapa. Piru kananqam tukuy uchaykimanda pirdunaduna kangillapa. Chaymi kananqa Siñurninchiq Jisus washashushqanrayku, Dyuspa Santu Ispiritun qamkunata yanapashushqa, Tayta Dyuswan shumaqta alliyamaykillapa.

Shumaqtar kawsashun, suqkuna animakanan, Dyusta alabananllapa

12 Wakinnikikunash ningillapa: “Tukuy ima munashqanchiqtam atinchiqllapa rurayta”, nishpa. Arí, piru yumbay rurashqanchiqqam

mana yanapawanchiqchu. Chayri kwirpunchiq mana allita munaptin ruraytaqa, sujitashpa, ama uchataqa rurashunchu. ¹³ Chaqa wakin runakunaqam allip kaqta kayshina rimashqalapa: “Tayta Dyusqam mikunataqa rurashqa mikunanchiq. Chayshinallam pach'anchiqtapis rurashqa, chayman mikunanchiq. (Piru paykunaqam ninllapapis: Chaymi kwirpunchiq munashqandalla rurashpa, atinchiq kawsayta”, nishpa.) Piru manam balinchu chayshina yuyananchiq. Chaqa Siñurninchiqqam suq diya rin ushyaq pach'anchiqta, mikunanchiqtapis. Payqam kwirpunchiqtaqa rurashqa, paytalla kasushpa kawsananchiqllapa. Manam rurashqachu, piwambis puñushpa, uchata rurananchiqqa. Ashwanmi Siñurninchiqqam kwirpunchiqtaqa allita kwidan. ¹⁴ Chaymi payqa ancha pudirniyuq kashpa, Siñurninchiq Jisusta wañushqanmanda kawsachimurqan. Chayshinallam suq diya noqanchiqkunata wañushqanchiqmanda rin kawsachiwaqinchiq.

¹⁵ ¿Manachu yach'angillapa: Kwirpunchiqqam Jisukristupalla, nishpaqa? Payllam Siñurninchiqqam. Chayshina kaptinqa, ¿balinchu suq bandulira warmiwan puñunanchiq? ¿Manam nimapaqpis balinchu! ¿Chayri chay layataqa ama nunka rurashunchu! ¹⁶ Chaqa Dyuspa Santu Librumbiqam niwanchiqllapa: “Suq runa warmiwan tandanakushpaqam, suq kwirpushinalla kidanllapa”, nishpa.* Chaymi suq bandulira warmiwan puñushpaqa, suq

---

* **6:16** Génesis 2.24

kwirpushinalla chay warmiwanqa kanchiqllapa.
 17 Piru noqanchiqkunaqam Siñurninchiq Jisuspi yuyakushpaqa, suq yuyaylla paywanqa kanchiqllapa.

18 Chayri chay laya uchakunamandaqa mitikayllapa. Chaqa suq laya uchakunaqam kwirpunchiqtaqa mana dañachinchu. Piru suqwan suqwan puñushpaqam, kikin kwirpunchiqta ancha dañachiykanchiq.

19 ¿Manachu yach'angillapa: Kwirpunchiqqam Dyuspa Santu Ispiritumba adurana wasinshina, nishpaqa? Chaqa Dyusqam Santu Ispiritunda qowashqa kanchiq, noqanchiqkunapa kwirpunchiqpi tiyanambaq. Chaymi kwirpunchiqkunaqa manana noqanchiqpachu; ashwanmi Tayta Dyuspana.

20 Chaqa paymi ancha ch'aniyuqta pagarakushpa, randiwashqana kanchiqllapa. [*Nuta: Chay ancha ch'aniyuqqam Jisuspa bidan karqan.*] Chayrayku Dyuspa wambranguna kashpaqa, paytalla kasushunllapa tukuy yuyayninchiqwan, tukuy kwirpunchiqwan, yumbay rikawaqninchiq Dyusta alabanallapa.

7

¿Kasarashunchu ichu mana?

1 Qamkunaqam suq kartapi tapuwashqa kang: “¿Allichu suq runa warmiyuq kanambaq ichu mana?” nishpa. Chay tapuwashqaykita munani nishuyllapata. Allim kanman ama warmiyuqchu kananchiq. 2 Piru mana warmiyuq kashpaqam, wakingunaqa suqwan suqwan puñun. Chaymi

chay uchata ama rurananllapa, alli kanman, yumbay runa, warmi kasarananllapa, kadunu warmiyuq ichu qosayuq kanambaq. ³ Chayshina runa warmi kasarashpaqa, ama disprisyanakunqachu puñunambaqqa. ⁴ Chaqa chay warmipa kwirpunqam qosambana. Mananam warmin kikimbachu. Chayshinallam chay qosamba kwirpumbis warmimbana. Mananam pay kikimbachu. ⁵ Chayri warmiqa qosanwan ichu runa warminwanqa ama ñiganakunqachu puñunambaqqa. Piru maynimbis Tayta Dyusman masta munashpa mañakuytaqa, atingimanllapa ishkandiki parlayta: “Chay diyakunaqa ama pulla puñushunchu, Dyusman masta mañakunanchiq”, nishpa. Piru chayshina Dyusman mañakushpaqa, pullana puñuriyllapa, dyablu ama tyintashunanllapa.

⁶ Tukuy kaykunatam kunaykillapa, qamkunata yanapashunaypaq. Piru manam qamkunataqa kamachiykichu, chayshina ruranaykiqa. ⁷ Chaqa noqapaqqam mas alli kanman, yumbay runa, warmi noqashina sapalanlla kanambaqllapa. Piru Tayta Dyus allita riqsiwaqninchiqmi, wakinda yanapan, kasarashpa, shumaqta kawsananllapa. Suqkunataqam yanapan, sapalanlla kashpa, shumaqta kawsananllapa.

⁸ Chaymi chulukunata, chinakunata, biyudakunata kayshina kunaykillapa: Allim kanman noqashina sapalaykillalla kawsanaykillapa. ⁹ Piru kwirpuykita mana atishpa sujitaytaqa, kasarayllapa, ama uchata ruranaykillapa, nishpa.

¹⁰ Kriyiq masitakuna, yumbay rrispituyuq kaqkunatam kayshina kamachiykillapa:

Warmikuna runayuq kashpaqa, ama akrakayllapachu runaykimandaqa, nishpa. Kay kamachishushqayqam mana noqapa yuyayniychu. Chaqa kaytaqam Siñurninchiq Jisukristu kamachiwashqa kanchiqllapa. ¹¹ Piru suq warmi runanmanda akrakashpaqa, amana kanqachu suq runawanqa. Ashwan munashpa runayuq kariytaqa, mushuqmanda chay runanwanlla tandanakuringa. Piru runanwan mana tandanakushpaqa, sapalanllana kawsanqa. Chayshinalla runapis warminmandaqa ama akrakanqachu.

¹² Piru wakin laya rrispituyuy kaqku-napaqqam Siñurninchiq Jisukristu mana yach'achikurqanchu. Chaymi noqalla kayshina kunaykillapa: Suq runa warmiyuy kashpa, Jisuspi kriyiptin, chay mana kriyiq warmin paymanda mana munaptin akrakaytaqa, ama akrakanqachu. ¹³ Chayshinalla suq warmi Jisuspi kriyiptin, mana kriyiq runan mana munaptin akrakaytaqa, chay runanmandaqa ama akrakanqachu. ¹⁴ Chaqa chay warmi Jisuspi kriyishqanraykum, Tayta Dyusqa runandapis rin yanapaq. Chayshinallam suq kriyiq masinchiqqa warmin mana kriyiq kaptimbis, Tayta Dyusqa chay warmita rin yanapaq, runan Dyuspa wambran kashqanrayku. Paykunapa wambrangunapismi Dyuspaq yach'akushpa rinllapa wiñaq. Piru taytan mamanmanda akrakaptingam, wakin wambranguñaqa Dyuspi mana kriyiqkunawan rinllapa wiñaq. Chaymi paykunaqa Dyuspaqqa mana yach'akunmanllapachu. ¹⁵ Piru chay mana

kriyiq warmi ichu runa munaptin akrakaytaqa, dijayllapa akrakanambaq. Chayshina akrakaptinqam, chay kriyiq masinchiqqa Dyuspaqqa mana uchayuqchu. Librinam kidan. Chaqa Tayta Dyusqam munan, shumaqta kawsananchiqllapa. ¹⁶ Manam yach'anchiqchu: Qam panisita, ¿chay runaykitachu atingiman animachiyta, Dyuspi kriyinambaq ichu mana? Qambis, kriyiq masita, ¿warmikitachu atingiman animachiyta, Dyuspi kriyinambaq ichu mana? nishpa.

¹⁷ Jisuspi kriyishpaqa, allin kustumbrikikunata ama dijayllapachu. Ashwanri yuyayllapa: Dyusmi kayshina rurawashqa, nishpa. Chayshinam yumbay llaqtakunapi tandakaq kriyiq masinchiqkunata yach'achini. ¹⁸ Chayri qamkuna kwirpuykipi siñalniuq kashpa, Jisuspi kriyishpaqa, siñalniuqla kidayllapa. Piru mana siñalniuq kashpa, Jisuspi kriyishpaqa, chayshinalla kidayllapa. Chay siñaltaqa ama rurayllapachu kwirpuykipiqa. ¹⁹ Chaqa manam nimapaq balinchu, siñalniuq ichu mana siñalniuq kananchiqllapaqa. Ashwanmi ancha balin Dyus kamachikushqanda kasunanchiqllapa. ²⁰ Chayri Jisuspi kriyishpaqa, yumbay chay allin kustumbrikiwanlla kidayllapa. ²¹ Chayri ama llakiychu: Randishqa kriyadulla kani, nishpaqa. Piru chay patrunnikimanda pirmsuta atishpa surqoyta lluqshinaykiqa, lluqshiy, amana randishqa kriyadu kanayki. ²² Wakinnikikunam runakunapa randishqa kriyadunguna kangillapa. Piru chayshina kashpismi, Jisuspi kriyishpaqa, librina

kangillapa dyablumanda, amana paypa kriadunguna kanaykillapa.

Wakinnikunaqam runakunapa mana randishqa kriadunguna kangillapa. Piru Jisukristupi kriyishpaqam, paypa randishqa kriadunna kangillapa, paytalla kasushpa kawsanaykillapa. ²³ Chaqa Jisukristum kruspi wañushpa, randiwarqanchiq, amana dyablupa kriadunshina kawsananchiq. Chayraykur runakuna animachiwaptinchiq, uchata rurananchiqqa, amana kasushunchu. ²⁴ Chayri kriyiq masitakuna, ama kambyayllapachu chay allin kustumbrikikunata. Ashwanri Dyuspi yuyakushpa kawsayllapa.

²⁵ Kananqam qamkuna sultirukunata, sultirakunata kayshina kunaykillapa: Siñurninchiq Jisusqam qamkunapaqqa mana kamachiwarqanchu: Kayshina ruranqallapa, nishpaqa. Piru noqa yuyashqaytallam yach'achiykillapa. Kay nishushqayqam ancha balin. Chaqa Siñurninchiq Jisukristum llakipawashpa yanapawan, allita qamkunata yach'achishunay. ²⁶ Kay tyimpupiqam Jisuspi kriyishqanchiqrayku, ancha padisishpa kawsaykanchiqllapa. Chaymi noqapaqqa mas alli kanman, runakuna, warmikunapis chay kashqanshinalla kidanambaq. ²⁷ Chayri qamkuna rrispituyuqkunaqa ama akrakayllapachu. Sultirukunapis ama warmikuychu ni runakuychu. ²⁸ Piru munashpa warmikuymaqa, warmikuymaqa. Chayshina warmikushpaqam, mana uchataqa ruraykangillapachu. Chayshinallam suq china runakushpa, mana

uchataqa ruraykanchu. Piru warmiyuqkuna, runayuqkunaqam masta rinllapa padisiq, kay mundupi kuntrawaptinchiqllapa. Chaymi mas alli kanman, sultirukuna kanaykillapa.

²⁹ Kriyiq masitakuna, ancham munani, kayta intyindinaykillapa: Kananmandaqam ashla tyimpullana kidan. Chayri ama ancha yuyashunchu kay mundupa kusasningunapaq. Qamkuna kasaradukunar ama yuyayllapachu: Warmiyuq ichu runayuq kashpaqam, manana atinichu ñakayta Dyuspaqqa, nishpaqa. Ashwanri chay sapalanlla kaqkunashina tukuy imapi Dyuspaqla kawsayllapa. ³⁰ Chayri mayqanniki lutupi kashpapis, ama anchaqa llakiychu. (Ashwanri Dyuspaqla kawsayllapa.) Chayshinallar mayqanniki imapaq kushikushpapis, ama anchaqa kushikuychu. (Ashwanri Dyuspi kriyishqaykirayku mastaqa kushikuy.) Chayshinalla qamkuna imata randiqkunapis ama chay kusanikikunapiqa yuyayllapachu. (Ashwanri mana nimayuqkunashina Dyuspilla yuyakushpa, kawsayllapa.) ³¹ Kay bidapim wakinninchiqqa achka kusanियuq kanchiqllapa. Piru chay kusaninchiqpiqa ama yuyakushpachu, mana nimayuqshina kawsashunllapa. Chaqa kay munduqam tukuy kusanindin rin ushyakaq.

³² Chaymi kunaykillapa, ama ancha kunsidirashpachu kawsanaykillapa. Chay sultiru kriyiq masinchiqkunaqam ancha yuyanllapa: ¿Imashinam atini kushichiyta Siñurninchiq Jisusta? nishpa. ³³ Piru warmiyuq kriyiq masinchiqkunaqam masta yuyanllapa kay mundupi kaq kusaskunapaq:

¿Imashinam kushichishaq warmiyta? nishpa.
³⁴ Chayshinallam chay runayuq warmikunapis chay china sultirakunawanqa mana igwalchu. Chaqa sultirakunaqam ancha tyimpuyuy, Dyusta sirbinanllapa tukuy ispiritunwan tukuy kwirpunwan. Piru runayuqkunaqam masta yuyanllapa kay mundupi tukuy ima kaqkunapaq, qosanda kushichinanllapa.

³⁵ Chaymi kayshina kunaykillapa, qamkunata yanapashunay, Tayta Dyuspaqla tukuy shunqo kawsanaykillapa, ama suqta suqta yuyashpa, kunsidiranayki. Piru manam kamachiykillapachu kasaranyki ni ama kasaranykiqa.

³⁶ Chayri mayqan runapa suq chinan idarniyuqna kaptinqa, allita yuyanqa: Allinachu kasarambaq ichu mana, nishpa. Allina kasaranan kaptinqa, dijanqa kasarambaq. Chaqa kasarashpaqam, mana nima uchayuqchu rin kaq.

³⁷ Piru suq tayta chinambaq ancha allita yuyashpa, niptin: “Chinayqa ama kasarmanchu”, nishpaqa, paypis allita ruraykan.

³⁸ Chayshinallam wakinniki kasarashpapis, allita ruraykangillapa. Wakinnikikuna mana kasaraqkunapismi mas allita ruraykangillapa. *[Nuta: Grigu rimaypim chay kasaranan warmipaq nin: “suq runapa dunsillan”, nishpa. Piru manam ancha allitaqa yach'anchiqchu: Chay warmichu taytamba dunsillan ichu nubyumba dunsillan, nishpaqa.]*

³⁹ Kanan suq warmi runayuqpis chay runanwanlla kawsanqa. Piru runan wañuqptinqa, munashpa kasarayta, atin kasarariyta gustashqan runawan; piru Jisuspi kriyiq

masinwanlla. ⁴⁰ Piru noqaqam yuyani: Chay biyuda sapalanllana kidashpaqam, masta kushikushpa rin kawsaq. Noqaqam kriyini pis: Dyuspa Santu Ispiritunmi yanapawaykan, kayshina kunashunaypaq, nishpa.

8

Kayshinar yuyashun amitu layakunapaq ufrindashqan aychapaq

¹ Mayá, kananmi munani yach'anaykillapa chay amitu layakunapaq ufrindashqan aychapaq. Chaypaqqam achka noqanchiqkuna yach'anchiqllapa: ¿Balinchu chay laya aychata mikunanchiq ichu mana, nishpa? Piru chayta yach'ashpapismi, mana balinchu alabakananchiq. Ashwanri chay manaraq allita yach'aq kriyiq masinchiqkunata kuyashpa yanapashunllapa, mas allita Jisuspi kriyinanllapa. ² Chayri mayqan runa alabakashpa niptin: “Ancha yach'ayniyuqmi kani”, nishpaqam, manaraq allitaqa yach'anchu Dyus nishqandaqa. ³ Piru Tayta Dyusta allita kuyaptinchiqqam, payqa noqanchiqkunata wambrangunapaq rigsiwanchiq.

⁴⁻⁵ Chaymi noqanchiqkunaqa allita yach'anchiqllapa: Tayta Dyusllam Dyusqa, nishpa. Chaqa manam kanchu suq dyuskunaqa. Piru achka runakunam mana allita yach'ashpachu, kriyinllapa: Kay pachapi anaq syilupim achka dyuskuna kan, nishpa. Piru chay dyuskunaqam mana kawsaqkunachu. (Chaymi chay aychata ufrisishqangunaqa

aychalla.) ⁶ Chaqa noqanchiqkunaqam allita yach'anchiqllapa: Taytanchiq Dyusllam allip Dyusqa. Paymi Taytanchiqllapa. Payllam tukuy imata rurashqa, nishpa. Chaymi noqanchiqkunaqa pay munashqanshina kawsanchiqllapa. Siñurninchiqismi suqlla. Paymi Jisukristu. Paywanmi Taytanchiq Dyus tukuy imata rurashqa. Kanan Jisukristum noqanchiqkunata kawsachiwanchiq.

⁷ Piru wakin kriyiq masinchiqkunaqam chaykunataqa manaraq allitachu intyandinllapa. Chaqa unaymandapacham paykunaqa ancha kriyishqallapa: Chay dyuskunam kawsanllapa, nishpa. Chaymi chay dyuskunapaq ufrindashqan aychataqa mana munanllapachu mikuyta. Chaqa paykunaqam yuyanllapa: Chay aychata mikushpaqam, chay yanqa dyusta aduraykani. Chaymi uchata ruraykani, nishpa. ⁸ Piru noqanchiqkunaqam yach'anchiqllapa: Tayta Dyusqam kuyawanchiqllapa, imata mikuptinchiq ichu mana mikuptinchiqpis, nishpa.

⁹ Piru alli kaptimbis chay aychata mikunaykiqa, kwidakayllapa, chay mana alli yach'aq kriyiq masinchiqkunata uchata ama rurachinaykillapa.

¹⁰ Kay ijimplupi yuyashun: Qam Jisuspi yuyakushpam, yach'angi: Chay yanqa dyuskunaqam mana kawsaqchu, nishpa. Chaymi chay yanqa dyuspa adurana wasimbi kashpa, mana manchashpachu, chay aychata mikungi. Piru chaypi mikuykaptiki, suq kriyiq masinchiq mana alli yach'aq, rikashushpa yuyanman: Chay yach'ayniyuq kriyiq masiyimi chay dyusta

aduraykan, nishpa. Chayshina rikashushpakish, paypis animakanman chay aychata mikushpa, chay yanqa dyusta aduranambaq. ¹¹ Chayshina mas yach'ayniyuq kashpa, chay mikunata mikushpakish, chay manaraq allita kriyiq masinchiqta dañachingiman chinganambaq. ¡Amar paytaqa dañachiychu! Chaqa Jisukristuqam wañurqan, paytapis washanambaq. ¹² Chayshina chay kriyiq masinchiqkunata pandachishpaqam, paykunataqa ancha dañachingiman, ama yach'ananllapa: ¿Imam alli, imam mana allichu? nishpa. Chayshina rurashpaqam, Jisukristuta kuntrangimanllapa. ¹³ Chaymi chay mikushqayrayku suq kriyiq masiy dañakaptinga, mana nunka munanichu chay aychata mikuyta, chay masiyqa uchata ama ruranambaq.

9

Jisuspaq yach'achikuqkunar kayshina kawsan-qallapa

¹ Noqa kikiymi Siñurninchiq Jisusta rikashqa kani. Paymi noqata akrawashqa, apustulnin kanaypaq. Chaymi dirichuyuq kani, Dyustalla kasushpa, Churin Jisuspaq yach'achikunaypaq. Chayshina qamkunata yach'achishuptiyimi, Siñurninchiq Jisuspi kriyishqallapa kangi. ² Kinsapch'i wakin runakunaqa mana munanllapachu kriyiyta: Pablum Jisuspa apustulnin, nishpaqa. Piru qamkunaqam allita riqsiwangillapa. Chaqa qamkunata yach'achishuptiyqa, Jisuspi kriyiptikim, payqa washashushqallapa. Chayshina qamkunata

yanapashuptiymi Jisuspi kriyina ykillapa, chay rikashuqkunapis atinllapa yach'ayta: Pabluqam Jisuspa lijitimu apustulnin, nishpa.

³ Chaymi chay rimaqkunata kayshina nini:

⁴ Qamkunata yach'achishushpaqam, dirichuyuq kani, qamkunamanda mantinsyunniyta ch'askinaypaq. ⁵ Munashpa kasaraytapismi, dirichuyuq kani kasaranaypaq suq kriyiq masinchiq warmiwan, noqawan pulla purinambaq. Chaqa yach'achikuq masiy Pidru, Siñurninchiq Jisuspa masanguna, chay suq apustulkunapismi kadunu warminwan pulla purinllapa, Tayta Dyuspaq yach'achikushpa.

⁶ ¿Ichu yuyangillapa: Pabluwan Birnabillam mana dirichuyuqchu mantinsyunninda ch'askinambaq, nishpa? (Manam chayshinachu.)

⁷ Suq suldadu sirbisyupi kashpaqam, mana pay kikinchi mikunanda randin mantinikananqa, ¿manachu? Suq runa ch'akrambi ubasta tarpushpapismi, chay tarpukushqanmanda mikun. Chayshinallam animalkunata michiqkunapis, chay animalkunata qapishpa, lichinda upyanllapa, ¿manachu? (Chayshinallam noqaykunapis dirichuyuq kanillapa, kriyiq masinchiqkunamanda mantinsyunniyta ch'askinayllapa.)

⁸ Chayshina nishushpaqam, mana runakuna yuyashqandallachu yach'achiykillapa. Chaqa Muysispa liynimbismi chayshina yach'achikurqan. ⁹ Chaymi Dyuspa Santu Librumbi Muysis kayshina yach'achiwanchiq: “Animalkunawan trillakushpaqa, shimindaqa

ama watayllapachu. Mikunqam”, nishpaqa.* Piru Tayta Dyus chayshina nishpaqam, mana animalpaqllachu yach'achikurqanqa. ¹⁰ Ashwanmi chayshinaqa yach'achiwanchiq yumbay trabajaqkunapaq. Chayri Dyuspaq mayqan yach'achikuqtapis allita yanapashunllapa. Chaqa suq yapukuq, suq trillakuqqam yuyan: Yanapaptiyimi, rin qowaq kusichanmanda, nishpa. ¹¹ Chayshinallam noqaykuna Tayta Dyuspaq yach'achishushpaqa, suq tarpukuqshina kanillapa. Chaymi dirichuyuq kanillapa, qamkuna noqaykunata yanapawanayki mikunaywan. ¹² Chaqa chay suq yach'achikuqkunaqam dirichuyuq, qamkunamanda mantinsyunninda ch'askinanllapa. Piru paykunamandaqam noqawan Birnabi mas dirichuyuq kanillapa, noqaykunata qamkuna yanapawanayki. (Chaqa noqaykunam Jisukristupaq mas puntata qamkunata yach'achishurqaq.)

Chayshina dirichuyuq kashpapismi, noqaykunaqa mana nimatapis qamkunataqa mañashushqachu kani yanapawanaykiqa. Ashwanmi ancha padisishpa trabajashqallapa kani, mikunayta randinayllapa, ama ni pipis yuyanambaq: Imata ganananraykum Jisuspa shumaq nutisyanda yach'achikuykan, nishpa. ¹³ Qamkunaqam allita yach'angillapa: Jirusalimbi Dyuspa adurana wasimbi chay trabajaqkunaqam chay wasipi ufrindashqan mikunamanda suq partita ch'askinllapa, nishpa. Chay animal qoshqanllapata pata

---

* 9:9 Deuteronomio 25.4

altarpi wanchiqkunapismi chay aychamanda suq partita ch'askinllapa mantyinikanambaq. ¹⁴ Chayshinam Siñurninchiq Jisuspis nishqa, shumaq nutisyanda yach'achikuqkuna mantinsyunninda ch'askinanllapa chay kriyiq masingunamanda. ¹⁵ Piru noqa chayshina dirichuyuq kashpapismi, mana nunka qamkunataqa mañashushqachu kani, imatapis qowanaykillapa. Chaymi kay kartata iskibrishpapis, mana nimatapis mañaykillapachu. Ashwanmi Jisuspaq yach'achikushpaqa, listu kani wañunaypaq imapis mallaqmanda. Chaqa manam munanichu, suqkuna ninambaq: “Pabluqam Dyuspaqqa yach'achikun ganananraykulla”, nishpa.

¹⁶ Piru Jisuspaq dibaldilla yach'achikushpaqam, mana nimatapis atinichu alabakayta. Chaqa Siñurninchiqmi kamachiwashqa, shumaq nutisyanda imashinapis yach'achikunaypaq. Chaymi chayshina mana yach'achikushpaqa, jakakawraq noqa! ¹⁷ Piru noqa kushikushpa, shumaq nutisyanda yach'achikuptiyqam, Tayta Dyusqa primyuyta rin qowaq. Piru mana munap-tiypismi, Tayta Dyusqa kach'amuwashqa, paypaq yach'achikunaypaq. ¹⁸ Chaymi noqa Jisukristupa shumaq nutisyanda yach'achikuptiyqa, Tayta Dyusqa ancha yanapawan, dibaldilla yach'achishushpa, ancha kushikunaypaq. Kay kushikushqaymi primyuyqa. Chaymi dirichuyuq kashpa kubrashunaypaqpis, mana nimatapis mañashushpachu, dibaldilla chay shumaq nutisyanda yach'achiykillapa.

¹⁹ Chayshina noqa mana ni pipa randishqa

kriyadun kashpapismi, yumbaypa randishqa kriyadunshina tikrakashqa kani, mas achka runakunata, warmikunata animachinaypaq, Jisuspi kriyinanllapa. ²⁰ Chaymi llaqta masiy isrraylinukunawan kashpaqa, paykunashina Muysispa liyningunata allita kasuni. Awnki mana nisisaryu kaptimbis yumbay chay liykunata kasunaypaq, allita kasuni, mas achka isrraylinukunata animachinaypaq, Jisuspi kriyinanllapa. ²¹ Chayshinallam chay mana isrraylinu kaqkunawan kashpapis, paykunashina kawsani. Chaqa paykuna, Muysispa liyningunata mana yach'ashpaqam, suq laya kustumbrikunawan kawsanllapa. Chaymi noqapis paykunashina kawsashpa, paykunata yach'achini, Jisukristupi kriyinanllapa. Chayshina paykunata kuyashpaqam, Jisuspa liyninda kasuykani. Chayshinaqam alabis Tayta Dyuspa liyningunatapis kumplyikani. ²² Chayshinallam Dyuspaq chay manaraq allita intyindiqlkunawan kashpaqa, noqapis paykunashina yuyani, paykunatapis mas allita Jisuspaq yach'achinaypaq. Achka laya runakunashinam kashqa kani, imashinapis wakingunata animachinaypaq, Jisuspi kriyinanllapa. ²³ Noqaqam chayshina rurani, ancha achka runakuna, warmikuna Jisuspa shumaq nutisyanda uyashpa, paypi kriyinanllapa, noqanchiqkunawan washadu kashpa, pulla kushikunanchiqllapa.

²⁴ Qamkunaqam yach'angillapa: Achka runakunam ancha kallpanllapa, binsikushpa, primyunda ch'askinambaq. Piru suqllam

binsikushpa, chay primyutaqa ch'askin. Chayshinar qamkunapis chay kallpaqkunashina, atishqaykita ruray, tukuy imapi Dyusta kasunaykillapa. Chayshina kasushpaqam, Dyusmanda suq ancha shumaq primyuykita ringillapa ch'askiq. ²⁵ Manchu suq runa pugllaqqa allichakashpa, ancha kwidakan, tukuy imapi allita pugllanan. Chayshinam kwidakan, binsikushpa, suq ushyakaq primyu kurunata ch'askinan. Chay kurunaqam rapramandalla kashpa, ashla tyimpupaqla duran. Piru noqanchiqkunaqam suq kuruna mana nunka ushyakaqta rinchiqlapa ch'askiq primyunchiqtaqa. ²⁶ Chaymi noqaqa chay kallpaq runakunashina ichu suq pilyaq runashina, tukuy ima atishqayta rurani, uchata binsishpa, Dyusta allita sirbinaypaq. Manam yanqallachu pilyaniqa wayrata maqaykaymanshina. ²⁷ Ashwanmi kwirpuy munashqandalla mana rurashpachu, ancha allita sujitakani, primyuyta ch'askinaypaq. Chaqa mana munanichu suqkunata yach'achishpa, chaymanda noqa dañakashpa, manana balinaypaq Dyuspaqqa.

10

Amitu layakunataqa ama adurashunchu

¹ Kriyiq masitakuna, allita yuyayllapa Tayta Dyus chay unay agwiluyllapata yanapashqanda. Chaqa payqam paykunata chay Chupika Mar Yakupa ch'awpinda pasachirqan pukutaypa waranda. ² Chayshina chay mar yakuta, chay pukutaypa waranda pasashpaqam, yakupi

shutikuykanmanshina karqanllapa, Muysista kasushpa kawsananllapa. ³ Chaymandaqam Tayta Dyusqa yumbay chay unay agwiluykunata qararqan syilumanda kaq mikunata.

⁴ Chaymandaqam Tayta Dyusqa chay atun rumimanda yakuta surqoshpa, yumbayta qorqan upyananllapa. Chay rumiqam Jisukristushina karqan. Chaqa paymi paykunapa pullan rirqan.

⁵ Piru chayshina ancha yanapaptimbismi, yaqqa yumbay chay agwiluykunaqa Tayta Dyusta mana munarqanllapachu kasuyta. Chaymi Tayta Dyusqa دچارqan, chay chuncha chaki lugarkunapi waqpi kaypi wañunanllapa.

⁶ Tayta Dyusqam chay unay agwiluykuna rurashqambaq iskibrichirqan, noqanchiqkuna paykunapaq yach'ashpa, ama munananchiq mana baliq kusaskunata paykunashina. ⁷ Chayri amitu layakunata ama adurashunllapachu. Chaqa Dyuspa Santu Librumbi niwanchiq: "Isrraylinukunaqam suq fyistata rurashpa, mikuqllapa, upyaqllapa, dansaqllapa, (amitu layata adurananllapa)", nishpa. ⁸ Chaymi achka paykunaqa suqwan suqwan puñushpa, ancha uchata ruraraqanllapa. Chayraykum suq diyapilla 23.000 isrraylinukuna wañurqanllapa. Chayri noqanchiqkunaqa ama paykunashina suqwan suqwanqa puñushunchu.

⁹ Amar mallipashunchu Tayta Dyusta chay unay agwiluykuna rurashqanshinaqa. Chaqa paykunaqam yuyarqan: Manam rinchu kastigawaqn-inchiq, nishpa. Piru Tayta Dyusqam دچارqan, achka kulibrakuna paykunata kanishpa, wanchinanllapa. ¹⁰ Kanan Dyuspaqqa ama kijakuylla-

pachu. Chaqa chayshina unay agwiluykuna kija kuptinllapam, Tayta Dyuspa wanchikuq anjilnin paykunata ancha achkata wanchirqan.

¹¹ Tayta Dyusqam chay unay agwiluykunata kastigashpaqa, chay tukuy ima pasashqambaq Santu Librumbi iski bichirqan, chaykunata liyishpa, kay ultimu tyimpukunapi, amana paykunashina kawsananchiqllapa. ¹² Chayri yuyashpa: Noqaqam Jisuspi allita yuyakuni, nishpapis, allita kwidakashunllapa, paymanda ama akrakananchiq. ¹³ Chaqa kay mundupi kawsashpaqam, yumbayninchiq ancha mallipadu rinchiqllapa kaq. Dyablum yumbayninchiqta ancha rin animachiwaqninchiq, uchata rurananchiqllapa. Piru Tayta Dyusqam ancha allin. Ufrisiwashqanchiqtam rin kumpliqa. Chaymi tukuy imapi rin yanapawaqninchiq, ancha padisishpapis, tukuy ima disgrasyakunata agwantashpa, dyabluta binsinanchiqllapa.

¹⁴ Chayri kuyashqay kriyiq masitakuna, amitu layakunataqa ama nimatapis adurayllapachu.

¹⁵ Noqaqam chayshina yach'achiykillapa yuyashpa: Yach'ayniyuq kashpam, ringillapa intyindiq: ¿Pabluchu allip kaqta yach'achiwanchiq ichu mana? nishpa.

¹⁶ (Mayá, kananqa allita yuyashunllapa chay Santa Mikunapaq.) Manchu tandanakushpa chay santu binuta upyananchiqqa, Dyusman mañakushpa, chay binuta upyanchiq. Chayshina upyashpaqam, Jisukristu noqanchiqpaq yawarninda ich'ashqanrayku, paywanqa suqllana kanchiqllapa. Chayshinallam chay santa tandata mikushpapis, Jisuswanqa suq

kwirpullana kanchiqllapa. ¹⁷ Chaqa achka kashpapisti, suq tandatalla yumbayninchiq mikunchiqllapa. Chayraykum yumbayninchiq suq kwirpushinalla kanchiqllapa.

¹⁸ Allita yuyayllapa chay isrraylinu llaqta masiykunapaq. Paykunaqam Dyusman ufrindashqan animalkunata wanchishpa, Dyuspa pata altarnimbi suq partita rupachinllapa, suq partita mikunllapa. Chaqa Dyusta adurashpam, suq partita pulla yumbay mikunllapa. ¹⁹ Amitu layata aduraqkunapismi aychata rupachishpa, mikunllapa. Piru chay amitu layaqam mana kawsaqchu. Chaymi chay aychaqa aychalla kidan. Chaqa chay amitu layakunaqam mana atinchu dañachiyta, ama mikunanchiqqa. ²⁰ Piru amitu layakunata aduraqkunaqam animalningunata wanchishpaqa, aychanda dyablukunata ufrisiykanllapa. Manam Tayta Dyustaqa qonllapachu. Chaymi noqaqa mana munanichu nima tratuta ruranaykillapa dyablukunawanqa, chay aychata mikushpaqa. ²¹ Chaqa Jisuspa Santa Mikunanda mikushpa, paypa kupanmanda upyashpaqa, mana balinchu dyablukunapa mikunanda mikunaykillapa, ni paykunapa kupanmanda upyanaykillapa. ²² Chaqa chayshina rurashpaqam, Siñurninchiqtaqa ancha piñachinchiqman. Piru ama yuyashunllapachu: Tayta Dyustaqaqam atinchiq binsiyta, nishpaqa.

Tukuy imata rurashunllapa, Tayta Dyusta kushichinanchiq

²³ Wakingunam ninllapa: “Tukuy ima munashqanchiqtam atinchiq rurayta”, nishpa. Arí, chayshinám. Piru wakin kusaskunaqam mana yanapawanchiqchu, Dyuspi mas allita yuyakushpa, suqkunata animachinanchiqqa. ²⁴ Chayri suqkunata yanapashpa, animachishpa, kawsashunllapa. Amar noqanchiqpaqllaqa imata maskashpa kawsashunchu.

²⁵ Chay plasapi tukuy ima kaqta randishpaqam, atingi mikuyta. Chaqa mikushpaqam, mana nima uchayuqchu kangi. Chayri aychata randishpaqa, ama tapukuyllapachu: “¿Kay aychaqachu amitu layakunata qoshqan ichu mana?” nishpaqa. ²⁶ Chaqa Dyuspa Santu Librumbim nin: “Tayta Dyusllam kay munduta, tukuy imandinda rurashqa”, nishpa.* Chaymi tukuy ima kaqqa Tayta Dyuspa.

²⁷ Chayri mayqan runa Jisuspi manaraq kriyiq kumbidashuptin paywan mikunaykiqa, munashpa riytaqa, riy. Piru rishpaqa, ama nimata tapushpachu, ni llakishpachu, mikuylla. ²⁸ Piru mayqan runa nishuptin: “Kay aychataqam chay amitu layakunata ufrindashqanllapa” nishpaqa, ama mikuychu, chay nishuq ama yuyanambaq: “Jisuspi kriyiqpismi chay amitu layakunata aduraykan”, nishpa. ²⁹ Manam niykillapachu: Chay aychata mikushpam, chay amitu layakunata aduraykangi, nishpaqa. Ashwanmi chaytaqa niykillapa, chay rikashuqkuna ama yuyanambaq: Chay amitu layakunatam aduraykan, nishpa.

---

* **10:26** Salmo 24.1

Piru kinsapchi' tapuwangiman: “¿Pablu, imaraykutaq chay suqkuna yuyashqanraykulla mana balinchu chay aychata mikunayqa? ³⁰ Chaqa noqaqam Tayta Dyusta pagikushpa mikuykani. Chayshina mikuptiyqa, ¿imaraykum suq runaqa atinman niwayta: ‘Chayta mikushpaqam, mana allitachu ruraykangi’, nishpaqa?”

³¹ (Piru noqa Pablum kayshina niykillapa:) Amaraq mikushpa ichu upyashpa ichu imata rurashpa, puntata allita yuyay: Kayshina rurashpaqam, suqkunata ancha munani animachiyta, Tayta Dyusta alabananllapa, nishpa. ³² Kwidawkish qamkuna imata mikuptikillapa ichu ruraptikillapa, chay isrraylinukuna ichu mana isrraylinu kaqkuna ichu chay kriyiq masinchiqkuna disanimakanman, Dyuspi ama yuyakunanllapa. ³³ Noqaqam tukuy imata allita rurani, yumbay rikawaqkunata animachinaypaq, Dyuspi mas allita kriyinanllapa. Chaqa manam noqapaqllachu imata rurashpa kawsani. Ashwanmi yumbayta yanapani, paykunapis Jisuspi kriyishpa, washadu kananllapa.

11

¹ Noqa Pablum atishqaykaman rurani, Jisukristushina kawsanaypaq. Chayshinallar qamkunapis noqa kawsashqayshina kawsayllapa.

Pablum yach'achikurqan kultupi tandakaq warmikunapaq

2 Kriyiq masitakuna, qamkunaqam noqata yuyawashpa, yach'achishushqayta kasuykangillapa. Chaymi alabaykillapa.

3 Piru munanipismi kay kunashushqayta allita intyindinaykillapa: Jisukristum Tayta Dyusta allita kasushpa kawsan. Chayshinallar yumbay runakuna Siñurninchiq Jisusta allita kasushpa kawsashunllapa. Chayshinallar warmikunapis runanda allita kasushpa kawsanqallapa.

4 Qamkuna ullqokunatam kayshina niykillapa: Umaykitaqa ama pambaychu, Tayta Dyusman mañakunaykiqa ichu Dyus nishqanda uyashpa, suqkunata ninaykillapa. Chaqa umaykita pambashpaqam, Jisustaqa mana rrispitaykangichu. 5 Piru warmikuna Dyusman mañakunambaq ichu Dyus nishqanda uyashpa, suqkunata willanambaqqa, umanda pambanqa. Piru umanda mana pambashpaqam, ancha penqakuypaq, aqchanda sipralla rutushqashina kanman. *[Nuta: Chay unay tyimpukunapim suq warmi umanda mana pambaptinqa, nirqanllapa: Chay warmiqam suqwan suqwan puñun, nishpa.]*

6 Chayri suq warmi umanda mana munashpa pambaytaqa, mas alli kanman yumbay aqchanda rutunambaq. Piru chay paninchiq yuyashpa niptin: “¡Ichichín! Manam munanichu rutukayta”, nishpaqa, umanda pambanqa.

7 Piru manam nisisaryuchu ullqokuna umanllapata pambanqa. Chaqa Tayta Dyusqam ullqota puntata rurarqan, Dyusshina yuyanambaq, chay runawan Dyus kushikunambaq. Piru warmitaqam rurarqanqa, ullqokuna warminwan kushikunambaq.

⁸ Chaqa Tayta Dyusqam warmitaqa ullqomanda rurarqan. Manam warmimandachu ullqotaqa rurarqan. ⁹ Tayta Dyusqam warmitaqa rurarqan, ullqo sapalan kashqanrayku. Manam warmi sapalan kashqanraykuchu, ullqotaqa rurarqan. ¹⁰ Chayri warmiqa umanda pambanqa, anjilkuna chayta rikashpa, yach'ananllapa: Chay warmiqam runanda kasun, nishpa. ¹¹ Chayshina kaptimbismi, Jisuspi kriyiptinchiqqa, warmikunapis ullqokunapis ancha yanapanakunchiq. Chaymi warmikunalla ichu ullqokunalla kaptinqam, mana atinchiqmanchu kawsayta. ¹² Chaqa Tayta Dyus suq ullqota rurarqan. Chaymandaqam chay ullqomanda suq warmita rurarqan. Piru Dyusmi kamashqa karqan, yumbayninchiq warmikunamanda nasinanchiq. Chaqa Tayta Dyusllam tukuy imata ruran.

¹³ Mayá, qamkuna kikiki allita yuyayllapa: Chay warmikuna kultupi tandakashpa Dyusman mañakunanqam, ancha alli umanllapata pambananllapa. ¹⁴ Chaqa yumbayninchiqmi allita yach'anchiqllapa: Suq ullqo warmishina ancha largu aqchayuq kashpam, ancha penqakuypaq, nishpa. ¹⁵ Piru suq warmi ancha largu aqchayuq kashpaqa, kushikunqa. Chaqa Tayta Dyusqam chay largu aqchandaqa qorqan, umanda shumaqta pambanambaq. ¹⁶ Piru yumbay kay nishqayta wakinniki mana munashpa kasuwaytaqa, allita yach'ayllapa: Jisuspi yumbay kriyiqkunaqam chayshinalla yuyanchiqllapa. Chaqa manam suq laya kustumbriyuqqa kanchiqllapachu, nishpa.

*Kurintinukunam Santa Mikunata mana shu-
maqtachu ruraraqanllapa*

¹⁷ Tandanakushpa Tayta Dyusta alabanaykiqa, allita ruranaykimanda qamkunapura dañachinakungi. Chaymi kay kartata kach'amushpaqa, mana atinichu alabashuyta.

¹⁸ Puntatam kayta munani nishuyllapata: Qamkuna tandanakushpa Tayta Dyusta alabanaykiqash, qamkunapura kuntranakungi. Chayta uyashpaqam, allipta suq partita kriyini.

¹⁹ Chayshina kuntranakushpa kawsaptikiqam, rikashuqkuna rinllapa yach'aq: Mayqannikikunam Jisuspi allipta kriyiykangillapa, mayqannikikunam mana alliptachu kriyingillapa, nishpa.

²⁰ Chayshina anyanakushpaqam, mana balinchu tandanakushpa Santa Mikunata mikunaykiqa. Chaqa mana alliptaqa Jisustaqa aduraykangichu.

²¹ Chaqa qamkunaqam mikunaykillapa urasqa mana shuyanakushpachu, wakinnikiqa achkata mikungillapa, upyangillapa. Chaymi wakinnikiqa mallaqna kidangillapa. Piru chay wakinnikiqam ancha mikushpa, upyashpa mach'angillapa.

²² Chayshina chay pubri kriyiq masinchiqkunata mana qaraptikillapaqam, ancha penqakunllapa. Chayshina rurashpaqam, Dyuspa wambrangunata disprisaykangillapa. ¡Chayshina ruraptikiqam, qamkunataqa mana atinichu alabashuyta! Chayshina ruranaykimandaqa ¿manachu kan imapis wasikiipi, mikunayki upyanaykiqa?

Santa Mikunata kayshina mikushunllapa
(Mt 26.26-29; Mk 14.22-25; Lk 22.14-20)

²³ Noqaqam Siñurninchiq Jisus yach'achiwashqanda qamkunata kayshina yach'achishurqaqlapa: Chay tuta Judas intrigakunan kaptinmi, Jisusqa apustulningunawan kashpa, suq kachangata piskashpa, ²⁴ Tayta Dyusman pagikurqan. Chaymandaqam, chay kachangata pitishpa, paykunata qoshpa, nirqan: “Kay kachangata mikuyllapa. Kayqam kwirpuy. Ancha padisishpam rini wañuq, qamkunata washashunaypaq. Chayri qamkunaqa kanamandapacha kayshina kachangata mikuyllapa, ama qonqawanaykillapa”, nishpa. ²⁵ Chayshina mikushpaqam, Jisusqa suq kupa binuta piskashpa nirqan: “Kay binuqam yawarniy. Noqam yawarniyta ich'ashpa, mushuq tratuta qamkunawan rini ruraq. Chayri qamkunaqa kanamandapacha kayshina binuta upyayllapa, ama qonqawanaykillapa”, nishpa. ²⁶ Chayshina chay kachangata mikushpa, chay binuta upyashpaqam, yach'achikuykanchiq: “Jisukristum wañurqan washawananchiq”, nishpa. Chayshinaqam yach'achikunchiq sylilumanda shamunangaman.

Bidanchiqta allichashparaq, Santa Mikunataqa mikushun

²⁷ Chaqa suq runa ichu suq warmi Dyusta mana kasushpa, chay kachangata mikushpa, chay binuta upyashpaqam, Jisukristu wañushqambaqqa asipaykanshina. Chay asipaqshinaqam ancha uchayuqna kidan. ²⁸ Chayri amaraq

chay kachangata mikushpa, chay binuta upyashpaqa, puntata shunqonchiqpaq allita yuyashun: ¿Uchayuqchu kani ichu mana? nishpa. ²⁹ Chaymanda chay kachangata mikushpa, chay binuta upyashpaqa, allita yuyashunllapa: Siñurninchiq Jisuspa kwirpunmi ancha santu, nishpa. Piru mana allitachu yuyashpa mikuptinchiqqam, Tayta Dyusqa ancha rin kastigawaqninchiq. ³⁰ Chaymi achka qamkunaqa qeshyaq kangillapa, mana nima jwirsayuqchu kangillapa. Kanan wakinnikiqam wañushqana kangillapa. ³¹ Piru kikin noqanchiqkuna puntata Dyuswan, runa masinchiqkunawan alliyashpa, chay Santa Mikunata mikuptinchiqqam, Tayta Dyusqa mana rinchu kastigawaqninchiq. ³² Piru mana allita rurashpa mikuptinchiqqam, Tayta Dyusqa kastigawanchiq, allita rurashpa, amana chingananchiq chay mana kriyiqkunawan.

³³ Chayraykur kuyashqay masitakuna, tandanakushpa chay Santa Mikunata mikunaykillapaqa, suqwan suqwan shumaqta shuyanakushpa mikuyllapa. ³⁴ Piru mayqanniki mallaqnashpaqa, wasikipilla mikuyllapa. Chaymandaqa tandanakushpa, chay Santa Mikunata shumaqta mikuyllapa, Tayta Dyus ama kastigashunambaq. Qamkunaman shamushparaqmi, wakin kusaskunataqa rini yach'achishuqllapa.

12

Suqninchiq suq layata, suqninchiq suq layata rurashpa, Dyusta sirbishunllapa

¹ Kuyashqay kriyiq masitakuna, munanim allita yach'anaykillapa: Dyuspa Santu Ispiritunmi yanapawanchiq, suqninchiq suq layata, suqninchiq suq layata rurashpa, Dyuspaq trabajananchiq.

² Qamkuna Jisuspi manaraq kriyishpaqam, dijakarqayki, suqkuna pandachishunan, ancha yuyakunayki mana kawsaq mana rimaq amitu layakunapi. Chaypaqmi ancha allita yach'angi. ³ Chaymi kananqa munani yach'anaykillapa: Dyuspa Santu Ispiritun suq runata rimachiptinqam, mana atinchu niyta: "Jisusri infyirnuman ringa", nishpaqa. Chaqa Dyuspa Santu Ispiritun rimachiwaptinchiqqam atinchiq niyta: "Jisusmi kamachikuqniy", nishpa.

⁴ Dyuspa Santu Ispiritunqam noqanchiqkunata yanapawanchiq, suqkuna suq layata, suqkuna suq layata rurashpa, Dyusta sirbinanchiqllapa. Chayshina achka laya trabajadurshina kaptinchiqqismi, suq Santu Ispiritulla yumbayninchiqta yanapawanchiq.

⁵ Chayshina suqkuna suq layata, suqkuna suq layata rurashpapismi, Siñurninchiq Jisustalla sirbinchiqllapa. ⁶ Chayshinallam wakinninchiq

Dyuspaq suq laya trabajuta, wakinninchiq suq laya trabajuta ruraptinchiqqis, Tayta Dyuslla pudirninwan yumbayninchiqta yanapawanchiq, tukuy chaykunata rurananchiqqa. ⁷ Chayshinam Dyuspa Santu Ispiritunqa yumbayninchiqta yanapawanchiq,

yach'ananchiq: "Santu Ispiritum noqawan", nishpa. Chayshinam yanapawanchiq, kriyiq masipura yanapanakunanchiq. ⁸ Chaqa Tayta

Dyusqam Santu Ispiritunwan wakinninchiqta yanapawanchiq, paypaq allita yach'ashpa, suqkunata yach'achinanchiq. Wakinninchiqtam chay Ispiritunwanlla yanapawanchiq, ancha yach'ayniyuq kashpa, suqkunata kunananchiqllapa. ⁹ Chay Ispiritunllam wakinninchiqta yanapawanchiq, Tayta Dyuspilla tukuy shunqo yuyakunanchiq. Wakinninchiqtam chay Ispiritunlla yanapawanchiq, qeshyaqkunata kach'akachinanchiq. ¹⁰ Wakinninchiqtaqam yanapawanchiq, milagrukunata rurananchiqllapa. Wakinninchiqtaqam yanapawanchiq, pay niwashqanchiqta uyashpa, suqkunata ninanchiqllapa. Wakinninchiqtaqam yanapawanchiq, atinanchiq yach'ayta: ¿Pitam Dyuspa Santu Ispiritun yanapaykan? ¿Pitam dyablu yanapaykan? nishpa. Wakinninchiqtaqam yanapawanchiq, mana yach'ashqanchiq rimaykunapi rimananchiqllapa. Wakinninchiqtaqam yanapawanchiq, suq laya rimaypi rimashqanda, suqkunata intyindichinanchiq. ¹¹ Chayshinam chay Santu Ispiritulla pay munashqanshina yumbayninchiqta yanapawanchiq, suqkuna suq layata, suqkuna suq layata rurananchiqllapa.

Jisuspi kriyishpaqam, suq kwirpushinalla kanchiqllapa

¹² Kwirpunchiqpi achka laya partikuna kaptimbismi, suq kwirpuyyuqlla kanchiqllapa. Chayshinallam yumbayninchiq, achka laya runa, warmi kashpapis, Jisukristupi kriyishpaqa, suq kwirpushinalla paywanqa kanchiqllapa.

¹³ Chaymi Isrrayilmanda kashpa ichu Grisya-manda kashpa, randishqa kriadu kashpa, ichu mana randishqa kriadu kashpapis, piru Jisuspi kriyishpa, shutikushpaqa, suq kwirpushinalla kanchiqllapa. Chaqa Dyuspa Santu Ispiritun noqanchiqman shamushpaqam, shunqonchiqpi shutichiwaqninchiq, noqanchiqkunapi tiyan, Jisuswan suq kwirpushinalla kananchiqllapa.

¹⁴ Piru kwirpunchiqqam suqlla kashpapis, achka laya partiyuqkuna. ¹⁵ Mayá, ch'akinchiq niwaptinchiq: “Noqaqam mana makikichu kani. Chaymi mana qamba kwirpuykichu kani”, nishpapismi, chay ch'akinchiqqa kwirpunchiqlla. ¹⁶ Ichu rinrinchiq niwaptinchiq: “Noqaqam mana ñawikichu kani. Chaymi mana qamba kwirpuykichu kani” nishpapismi, chay rinrinchiqqa kwirpunchiqlla. ¹⁷ Chaqa yumbay kwirpunchiq suq atun ñawilla kaptin, mana rinriyuq kashpaqam, mana nimatapis uyakunchiqmanchu, ¿manachu? Ichu yumbay kwirpunchiq rinrilla kaptinqam, mana nimatapis mutkikunchiqmanchu, ¿manachu? ¹⁸ Piru Tayta Dyusqam pay munashqanshina yumbay partikunata rurashqa kwirpunchiqpiqa. ¹⁹ Piru rinrinchiqlla ichu ñawinchiqlla kaptinqam, mana kwirpuyquchu kanchiqmanllapa. ²⁰ Chaymi kwirpunchiqpi achka laya partikuna kaptimbis, suq kwirpuyquqlla kanchiqllapa.

²¹ Chaqa ñawinchiqqam mana ninmanchu makinchiqtaqa: “Ashuy kwirpuymanda. Manam nisitaykichu”, nishpaqa. Umanchiqqam ch'akinchiqkunata mana ninmanchu: “Manam munanichu kwirpuypi kanaykiqa”, nishpaqa.

22 Ashwanmi chay mas dibil partisitu ancha yanapan kwirpunchiqtaqa. 23 Ichu kwirpunchiqpa suq partimbaq yuyashpa: Kay partita suqkuna rikaptingam, ancha penqakuyma, nishpa, chay partitaqam mas shumaqta pambanchiq mudananchiqwan, ama rikanambaqllapa. 24 Piru chay mas shumaq partinchiqkunaqam mana munanchu ancha kwidananchiqqa. Chayshinam Tayta Dyusqa rurawashqa kanchiq, chay penqakuypaq partita masta kwidananchiqllapa. 25 Chaqa Tayta Dyusqam munan, kwirpunchiqpa yumbay partinguna pulla yanapanakunan. 26 Chaymi suq parti nanaptinga, tukuy kwirpunchiq padisin. Ichu runakuna kwirpunchiqpa suq partinda alabaptinga, tukuy kwirpunchiq kushikun.

27 Chayshinallam noqanchiqkunapis Jisukristupi kriyishpaqa, yumbayninchiq paypa kwirpumba partinguna kanchiqllapa. 28 Chaymi Jisuspi kriyiqkuna tandanakuptinchiq, Tayta Dyus yanapawanichiq, achka laya karguyuqkuna kananchiqllapa. Puntatam yanapan, apustulninguna kananllapa. Chaymandaqam yanapan, kay laya sirbikuqningunapis kananllapa: paypaq rimaqkuna, Santu Librunmanda yach'achikuqkuna, milagrukunata ruraqkuna, qeshyaqkunata kach'akachiqkuna, suqkunata yanapaqkuna, kriyiq masingunata shumaqta kamachiqkuna, mana intyindiq rimaykunata rimaqkunapis kananllapa. 29 Piru Tayta Dyusqam mana yumbayninchiqtachu yanapawanichiq, apustulnin ichu paypaq rimaq kananchiqllapaqa. Manam ni yumbayninchiq-

tachu yanapawanchiq, yach'achikuqkuna kananchiq ichu milagrukunata rurananchiq, ³⁰ ichu qeshyaqkunata kach'akachinanchiq, ichu mana yach'ashqanchiq rimaykunata rimananchiq. Manam yumbayninchiqtachu yanapawanchiqqa, chay suq rimaykunapi nishqanda intyindichinanchiq. ³¹ Chayri Tayta Dyusman mañakushunllapa, chay mas allin karguyuqkuna kananchiq.

Piru kananqam rini yach'achishuqllapa, yumbay chay kargukunamanda mas alli kayshina rurananchiqllapa.

13

Yumbay rurashqanchiqmandam masta balin, suqkunata kuyananchiqllapa

¹ Noqa runakunapa, anjilkunapa rimayningunapi atishpa rimayta, piru suqkunata mana kuyashpaqam, mana nimapaqpis balinichu. Ashwan suq pandirita sh'ilyaykaqshina ichu suq tambur kunyaykaqshinallam kani. ² Chayshinallam Dyuspaq rimaq kashpa, ancha yach'ayniyuq kashpa, Dyuspa mas trabajus yuyayningunapaq allita intyindishpapis, piru suqkunata mana kuyashpaqam, mana nimapaqpis balinichu. Kanan Tayta Dyuspi ancha yuyakushpa, payman mañakushpa, suq atun qaga suq laduman rinambaqqa, piru suqkunata mana kuyashpaqam, mana nimapaqpis baliymanchu. ³ Chayshinallam tukuy imaykunata pubrikunata qoshpa ichu Dyusta kuntraqkunaman intrigakashpa,

paykuna rupachiwashpa wanchiwananllapa, piru suqkunata mana kuyashpaqam, yanqa padisiykani. Chaqa chay rurashqayqam mana balinmanchu Dyuspaqqa.

⁴ Piru suqkunata allipta kuyashpaqam, paykunawanqa mana piñakunchiqchu. Ashwanmi kushikushpa, paykunata yanapanchiqlapa. Manam imbidyakunchiqchu ni alabakanchiqchu ni afaniruyanchiqchu. ⁵ Manam malkriyaduchu kanchiq, ni noqanchiqpaqllachu tukuy imata munanchiq, ni piñakunchiqchu, ni binganakunchiqchu. ⁶ Runa masinchiq maluta ruraptinqam, mana kushipanchiqchu. Piru allita rurashpa, allip kaqta rimaptinqam, ancha kushikunchiq. ⁷ Suqkunata kuyashpaqam, ima maluta rurawaptinchiqpis, paykunataqa agwantanchiq. Chay kuyashqanchiqpa washanda rimaptinllapaqam, mana daschu kriyinchiq. Ashwanmi paypiqa mana shaykuq yuyakunchiq.

⁸ Achka laya baliq kusaskunam rinllapa ushyakaq. Chaqa Jisukristu shamuptinqam, manana nisisaryuchu rin kaq, Dyuspaq rimaqkuna kanambaq, ni suq laya rimaykunapi rimaqkuna kanambaqqa. Tukuy yach'ashqanchiqpismi manana rinchu baliq. Piru tukuy tyimpumi ancha rin baliq kuyanakunanchiq. ⁹ Kananqam manaraq ancha allitaqa Dyuspaqqa yach'anchiqllapachu. Manaraqmi ni pay nishqanda ancha allitaqa yach'achikunchiqchu. ¹⁰ Piru Jisukristu shamuptinqam, yumbayninchiq ancha allita rinchiqlapa yach'aq Dyuspaqqa. Chaymi

manana nisisaryuchu rin kaq, ni pitapis paypaq yach'achinanchiqqa.

¹¹ Wambrallaraq kashpaqam, suq wambrashina rimashpa, yuyashpa, yach'ashpa, kawsarqay. Piru atunna kashpaqam, manana chay wambra kashqayshinachu kawsani. ¹² Chayshinallam kanangaman chay wambrakunashina kashpaqa, Tayta Dyuspaqqa manaraq allitachu yach'anchiqllapa. Manchu suq salqa ispijupi qaqlanchiqta chapashpaqa, salqetatalla rikanchiq. Chayshinallam kananqa ashlitatalla yach'anchiq Jisuspaqqa. Piru pay shamuptinqam, ancha allita rikanakushpa, pay riqsiwashqanchiqshina, paytapis ancha allita rinchiqllapa riqsiq. ¹³ Kanan tukuy tyimpum Jisuspi rinchiq kriyiq. Tukuy tyimpum paypi rinchiq yuyakuq: Paywanmi rini kawsaq nishpa. Tukuy tyimpum payta, kriyiq masinchiqkunata rinchiqllapa kuyaq. Piru chay kimsamandam suqnin masta balin rurananchiq. Chaqa masta balin kuyanakunanchiq.

14

*Kayshinam Dyuspa Santu Ispiritun
yanapawananchiq, mana intyindishqanchiq
rimaykunata rimananchiq*

¹ Chayri atishqanchiqkaman allita kuyanakushpa, kawsashunllapa. Dyusman mañakushumbis, yanapawananchiq, suqninchiq suq karguyuq, suqninchiq suq karguyuq kashpa, paypaq trabajananchiq. Piru chay suq kargukunamandar masta mañakushunllapa,

Dyuspaq rimaqkuna kananchiqllapa. ² Chaqa chay mana intyindishqanchiq rimaykunapi rimashpaqam, Tayta Dyuswanlla parlaykanchiq. Piru chay uyawaqninchiqkunam mana nimatapis intyindiwanchiqchu. Ashwanmi Dyuspa Santu Ispiritumba pudirninwan chay mana intyindiypaq kusaskunata Dyustalla niykanchiq. ³ Piru Dyuspaq rimaqkuna pay parlachishqanda willashpaqam, suqkunata kunswilashpa, animachinllapa, Dyuspi mas allita yuyakushpa kawsananllapa. (Chaqa willanllapa noqanchiqkunapa rimayninchiqpi.) ⁴ Chay mana intyindiypaq rimayta rimaqqam pay kikinlla animakan: Mana intyindishpapismi, Tayta Dyus munashqanda rimaykani, nishpa. Piru Dyuspaq rimaq Dyus parlachishqanda rimayninchiqpi willashpaqam, yumbayninchiqta animachiwanchiq, Dyuspi mas allita yuyakunanchiq.

⁵ Noqapaqqam alli kanman, yumbayniki mana intyindiypaq rimaykunapi rimanaykillapa. Piru mas allim kanman, yumbayniki Tayta Dyus parlachishushqanda rimayninchiqpi rimanaykillapa. Chaqa Dyuspaq rimaqkunamandaqa. Chayri suq kriyiq masinchiq mana intyindishpa, suq rimaypi rimaptinqa, suq kriyiq masinchiqqa allita intyindichikunqa chay rimashqanda, Santu Ispiritu yanapaptin. Chayshina yumbay kriyiq masinchiqkunata intyindichiptinqa, Dyuspi mas allita rinllapa yuyakuq. ⁶ Chayri kriyiq masitakuna, noqa shamushpa qamkunata watukushuq, mana intyindiypaq rimaypi

imata nishushpaqam, mana nimatapis yach'achishuymanchu. Piru Dyus parlachiwashqanda rimayninchiqpi nishushpa, ichu suq yach'aykunata intyindichishushpa, ichu Dyuspa Santu Librunmanda yach'achishushpaqa, mas allita yach'achishuyman qamkunataqa.

⁷ Chayshinallam suq runa kinata ichu gitarra layata mana allita waqachiptinqa, mana yach'anchiqchu: ¿Mayqan tunadatam waqachiykan? nishpaqa.

⁸ Ijirsitupi kurnitata mana allita waqachiptinqam, suldadukunaqa mana yach'anqallapachu rinambaq pilyaqqqa.

⁹ Chayshinallam noqanchiqkunapis tandanakushpa, mana intyindiypaq rimayta rimaptinchiqqa, mana ni pipis yach'anmanchu: ¿Imatam niwaykanchiq? nishpaqa.

Chayshina mana intyindiwaptinchiqqam, yanqa rimaykanchiq. Chaqa wayrawanshinam parlaykanchiq. ¹⁰ Kay mundupiqam ancha achka rimaykuna kan. Chay rimaykunaqam ancha balin runakuna kada nasyumbi intyindichinakunan.

¹¹ Piru suq runa mana yach'ashqanchiq rimaypi imata niwaptinchiqqam, furastiru runapaq rigsinchiq, ¿manachu? Chayshinallam paypis noqanchiqkunata furastirupaq rigsiwanchiq.

¹² Qamkunaqam ancha munangillapa Dyuspa Santu Ispiritun yanapashunambaq, ancha allita trabajanaykillapa Dyuspaq ¿manachu? Piru mayqanniki Dyuspaq trabajashpaqa, ancha munayllapa kriyiq masinchiqkunata animachiyta, Dyuspi mas allita yuyakunanllapa.

¹³ Chayri mana intyindiypaq rimaypi

rimashpaqa, Dyusman mañakushun, chay rimashqanchiqta chay uyaqkunapa rimaynimbi ninanchiq, paykunapis intyindinambaq. ¹⁴ Chaqa mana intyindiypaq rimaypi Dyusman mañakushpaqam, ispiritunchiqwanlla payman mañakuykanchiq. Piru yuyayninchiqwanqam mana nimatapis intyindiykanchiqchu: ¿Imatam niykani? nishpa. ¹⁵ ¿Imashinam Tayta Dyusman mañakushun? Ispiritunchiqwan mañakushpa, mana intyindishpa, tukuy yuyayninchiqwambis mañakushun, allita intyindinanchiq. Chayshina ispiritunchiqwan kantashpa, yuyayninchiqwambis kantashun, allita intyindinanchiq. ¹⁶ Chaqa Tayta Dyusta ispiritunchiqwanlla alabaptinchiqqam, yumbay uyawaqninchiqqa mana nimatapis intyindinmanllapachu. Chaymi mana atinqallapachu pullanchiq Tayta Dyusta alabayta: “¡Chayshina kanqa!” nishpaqa. ¹⁷ Chayshina mana intyindiypaq rimaypi Tayta Dyusta pagikushpaqam, kinsapch'i ancha shumitaqta pagikuykanchiqman. Piru yumbay chay uyawaqninchiqtaqam mana nimatapis animachiykanchiqchu, Jisuspi mas allita kriyinanllapa.

¹⁸ Tayta Dyus yanapawaptinmi, noqaqa yumbay qamkunamanda masta rimani chay mana intyindiypaq rimaykunapi. Chaymi Tayta Dyusta ancha pagikuni. ¹⁹ Piru kriyiq masinchiqkunawan tandakashpaqam, mana balinchu chay mana intyindiypaq rimaykunapi rimanaypaqqa. Chaqa 10.000 palabrakunata chay rimaykunapi rimanaymandaqam, masta balin sinku palabri-

tastalla yach'achikunaypaq chay uyakuqkunapa rimaynimbi, paykuna allita yach'akunanllapa.

²⁰ Masitakuna, amar qawch'u kayllapachu, maluta ruranaykillapa. Ashwanri wambrakunashina kayllapa, ama maluta ruranaykipaq. Piru Tayta Dyuspaqqar yach'ayniyuq mayurkunashina kayllapa.

²¹ Chaymi Tayta Dyus Santu Librumbi nin: “Kay nasyunmanmi suq nasyungunamanda rini kach'amuq suq laya rimaykunapi rimaqkunata, noqapaq yach'achikunambaq. Piru paykuna noqapaq yach'achikuptimbismi, kay nasyumbi tiyaqkunaqa mana rinllapachu kasuwaq” nishpa.*

²² Chayshina Tayta Dyus yanapawaptinchiq, mana intyindiypaq rimaykunata rimananchiqqam, Jisuspi mana kriyiqkuna chay rimaykunata uyashpaqa, rinllapa qemikaq uyakuq: “¿Imashinataq waq rimaykunapiqa rimaykanllapa?” nishpa. Piru Tayta Dyus niwashqanchiqta, rimayninchiqpi klarituta niptinchiqam, kriyiq masinchiqkuna qemikashpa, rinllapa allita uyawaqninchiq.

²³ Piru kriyiq masinchiqkunawan tandanakushpa, yumbay qamkuna mana intyindiypaq rimaykunata rimaptikiqam, suq runa mana kriyiq ichu suq runa Dyuspaq mana allita intyindiq uyashushpa, yuyanman: Waqkunaqam lukukuna, nishpa.

²⁴ Piru kikin rimaynikipi Dyus parlachishushqanda willaptikiqam, suq runa mana kriyiq ichu suq runa Dyuspaq mana allita intyindiq

---

* **14:21** Isaías 28.11, 12

willashqaykita uyashpaqa, rinna intyindiq: Ancha uchayuqmi kani, nishpa. ²⁵ Chaqa Dyuspa Santu Ispiritunqam rin parlachishuq chay mana kriyiq runa shunqombilla yuyashqanda. Chay yuyashqambaq willaptikiqam, chay mana kriyiqqa qonqorikushpa, Tayta Dyusta adurashpa, rin niq: “Allibmi Dyusqa paypi kriyiqkunawan kashpa, yanapaykan, yuyashqayta yach'ananllapa”, nishpa.

Tandanakushpaqa kayshina shumaqta tukuy imata rurashunllapa

²⁶ Kriyiq masitakuna, chaykunata yach'ashpaqa, ¿imam alli rurananchiqllapa? Qamkuna tandanakuptiki, wakinnikiqa kantana. Chaymandaqa wakinnikiqa Dyuspa Santu Librunmanda yach'achikunqa. Chaymandaqa wakinnikiqa Tayta Dyus parlachishushqanda suqkunata willanqa. Chaymandaqa wakinnikiqa suq mana intyindiypaq rimaypi rimanqa. Chaymandaqa wakinnikiqa chay mana intyindiypaq rimaypi nishqanda intyindichinqa. Tukuy chaykunataqar rurayllapa, Jisuspi kriyiq masinchiqkuna Dyuspi masta yuyakushpa kawsananllapa. ²⁷ Piru tandanakushpaqa, ama rimayllapachu mana intyindiypaq rimaykunapillaqa. Ashwan munashpa chayshina rimaytaqa, ish kay ichu kimsalla suqpa suqpa rimanqallapa. Piru suq kriyiq masinchiq chay rimashqanda yumbay qamkunata intyindichishunqa. ²⁸ Piru mana pipis kaptin intyindichishunambaq, mana balin chu qamkunapa ñawpaykipi rimanambaq chay

mana intyindiypaq rimaykunapiqa. Ashwanri shunqomba ukumbilla Tayta Dyuswanlla chayshina parlanqa. ²⁹ Chayshinallar Dyuspa Santu Ispiritun qamkunata yanapashuptin Dyus parlachishushqanda suqkunata willanaykiqa, ishkay ichu kimsalla chayshina willayllapa. Suqnikikunaqar ancha allita uyayllapa yach'anaykillapa: ¿Alliptachu Dyus parlachishqanda willaykan ichu mana? nishpa. ³⁰ Piru Dyuspa Santu Ispiritun suq tiyaykaq kriyiq masinchiqta yanapaptin, Dyus parlachishqanda willanambaqqa, chay punta rimaykaqqa niykashqanda das ushyanqa, chay tiyaykaqtapis partinda qonambaq. ³¹ Chayshina Dyuspa Santu Ispiritun qamkunata yanapashuptin, Dyus parlachishushqanda willanaykiqa, suqpa suqpa shumaqta willayllapa. Chaqa chayshina willaptikillapam, yumbay kriyiq masinchiqkuna Tayta Dyusmanda allita yach'akushpaqa, ancha animakanqallapa. ³² Tandanakuptinchiqqam, Dyuspa Santu Ispiritunqa munan, no-qanchiqkuna allita sujitakashpa, suqpa suqpa pay parlachiwashqanchiqta willananchiq. ³³ Chaqa Tayta Dyusqam mana sh'uqyachiwanchiqchu. Ashwanmi munan, Jisuspi kriyiqkuna suqwan suqwan shumaqta yach'achinakunanchiq.

Yumbay tandakaq kriyiq masinchiqkuna rurashqanshina, ³⁴ warmikunaqa yach'achikuq runakunata rrispitashpa, uyarap (uyara) uyakunqallapa. Manam balinchu warmikuna kultupi kashpa tapukunanqa. Chaqa Tayta Dyuspa liynimbim nin: Warmikunaqa ullqokunataqa ama kamachinqachu. Ashwan

kasunqallapa, nishpa. ³⁵ Chayri imatapis mana allita intyindishpaqa, wasimbi qosanda tapunqa. Chaqa manam balinchu warmikuna kultupi tapukunanqa.

³⁶ Kurintinu kriyiq masitakuna, Jisuspa shumaq nutisyanqam mana puntataqa shamurqanchu qamkunaman. Manam qamkunallachu Jisuspiqa kriyishqallapa kangi. ³⁷ Chayri mayqanniki yuyashpa: Noqaqam Dyuspaq rimaq kani. Chaymi paypa Santu Ispiritun ancha yanapawan, nishpaqa, allita yach'ayllapa: Jisukristum Pabluta kamachishqa, kaykunata noqanchiqkunapaq iskibrinambaq, nishpa. ³⁸ Piru mayqan runa kay iskibrishushqayta mana munaptin kasuytaqa, paytaqa ama kasuyllapachu.

³⁹ Chayri kuyashqay masitakuna, Dyusman mañakuyllapa parlachishunambaq, chay nishushqanda suqkunata willanaykillapa. Chayshinalla chay mana intyindiypaq rimaykunapi rimaqkunatapis dijayllapa chay rimaykunapi rimanambaq. Ama arkayllapachu. ⁴⁰ Piru qamkuna tandanakushpa Dyusta aduranaykiqa, ama sh'uqyashpachu, ashwan tukuy imata shumaqta rurayllapa.

15

Jisukristu wañushpam kawsamurqan

¹ Kriyiq masitakuna, munanim chay yach'achishushqay shumaq nutisyata allita yuyanaykillapa. Chaqa chay shumaq nutisyata kanangaman mana shaykuq kriyishpa kawsaykangillapa. ² Chaymi kay

yach'achishushqayta mana shaykuq kriyiptikillapaqa, Tayta Dyusqa washashushqallapa. Piru mana allipta kriyiptikiqam, mana rinchu washashuq.

³ Noqaqam chay ch'askishqay shumaq nutisyata qamkunata yach'achishurqaq, Dyuspa Santu Librumbi nishqanshina: Jisukristum wañurqan, uchanchiqmanda pirdunawananchiq. ⁴ Kanan Jisusta wanchishpa pambaptinllapam, Tayta Dyusqa kimsa diyaman kawsachimurqan. Chaqa Dyuspa Santu Librumbiqam chayshina nin. ⁵ Chaymandaqam Jisukristuqa puntata rikakurqan apustul Pidruman. (Pidrullam Sifaspis shutin.) Chaymandaraqmi yumbay apustulninmanqa rikakurqan. ⁶ Chaymandaqam rikakurqan mas di 500 kriyiq masinchiqkuna tandakashqanman. Chay kriyiq masinchiq rikaqkunaqam wakinqa kay kartata iskiбриshqay diyakaman kawsaykanraq; wakinqam wañushqallapana. ⁷ Chaymandaqam Jisukristuqa Jakubuman rikakurqan. (Jakubullam Santyagupis shutin.) Chaymandaqam yumbay apustulningunaman rikakurqan.

⁸ Ultimupiqam achka tyimpumanda Jisusqa noqa Pabluman rikakurqan. Piru paypi kriyiptiyqam, yumbaypaq suq wambra mana diyambi nasishqashina karqay. ⁹ Chaymi noqaqa yumbay apustulmandaqa mana nimapaq balinichu. Chaqa Jisuspi manaraq kriyishpaqam, chay kriyiq masinchiqkunata ch'iqnishpa wanchirqay. Chaymi mana ni balinichu “Apustul Pablu” niwananllapa. ¹⁰ Piru chay laya kaptiypismi, Tayta Dyusqa ancha

kuyawashpa akrawashqa, apustulnin kanaypaq, pay nishqanda yach'achikunaypaq. Chaymi yumbay chay apustul masiykunamanda masta yach'achikushqa kani. Piru Tayta Dyus mana yanapawaptingam, mana atinaytachu nimatapis yach'achikuytaqa. ¹¹ Chaymi igwalla kashqa ichu noqa ichu chay suq apustul masiykuna Jisuspa shumaq nutisyanda yach'achikushqayqa. Chay shumaq nutisyata uyashpam, kriyishqallapa kangi.

Wañuqkunam rin kawsamuq

¹² Noqaykunaqam yach'achishushqa kani: “Jisukristum wañushqanmanda kawsamushqana”, nishpa. Chayshina yach'achishuptiyqa, çimarayku-taq wakinnikiqa rimangillapa: “Wañuqkunaqam mana rinchu kawsamuq”, nishpaqa? ¹³ Chaqa wañushqakuna mana kawsamuptingam, Jisukristupis wañushqanmandaqa mana kawsamunandachu. ¹⁴ Piru Jisukristu wañushqanmanda mana kawsamushqa kaptinqam, noqaykuna paypaq yach'achikushqayqa mana nimapaq balinmanchu. Chayshinallam qamkuna Jisuspi kriyishqaykillapa mana nimapaq balinmanchu. ¹⁵ Chayshina wañuqkuna mana kawsamuptingam, noqaykunaqa ancha ingañakuqkuna kaymanllapa. Chaqa noqaykunaqam yach'achikushqa kani: “Tayta Dyusmi Jisukristuta wañushqanmanda kawsachimushqa”, nishpa. ¹⁶ Piru wañushqakuna mana kawsamuptingam, Jisukristupis mana kawsamunandachu. ¹⁷ Chayshina Jisukristu mana kawsamushqa kaptinqam, noqanchiqkunaqa uchayuqla kanchiqmanllapa.

Chaqa yanqam paypi kriyishqallapa kanchiqman. Chayshina kaptinqam, Tayta Dyusqa uchanchiqmandaqa mana pirdunawanchiqmanchu. ¹⁸ Chay wañushqa kriyiq masinchiqkunapismi Tayta Dyuswanqa syilupiqa mana tiyaykanmanchu. Chaqa paykunapismi chingashqana kanmanllapa. ¹⁹ Chaymi wañushpa, manana kawsamunanchiq kaptinqa, çimapaqtaq balinman Jisukristupi kay bidapilla kriyinanchiqqa? Chayshina kaptinqam, yumbay runakunamanda mas llakipaypaq kanchiqmanllapa.

²⁰ Piru Jisukristuqam wañushqanmandaqa allipta kawsamurqan. Chaqa yumbay runa Tayta Dyuspi kriyishpa wañuqkunamandam, Jisusqa puntata kawsamurqan. Chaymi payqa achka kusichapa punta partinshina. ²¹ Chaqa chay punta runa Adanmi Tayta Dyusta mana kasushqanrayku wañurqan. Chaymi yumbay noqanchiqkunapis rinchiq wañuq. Piru Jisukristu Tayta Dyusta kasushqanraykum, wañushqanmanda kawsamushqa. Chaymi noqanchiqkunapis rinchiqlapa kawsamuq. ²² Chayshina Adamba karu willkanguna kashpam, yumbayninchiq wañunchiq. Piru Jisukristupi kriyishpaqam, paypa wambranshina kashpa, wañushqanchiqmanda rinchiqlapa kawsamuq. ²³ Piru Tayta Dyusmi munan kada wañuqkuna urdinnimbi kawsamunambaq. Chaymi Jisusta puntata kawsachimurqan, yumbay wañuqkunamanda payqa achka kusichapa punta partinshina kanambaq. Chaymandaqam Jisukristu syilumanda shamuptin, paypi kriyiqkunapis

wañushqanchiqmanda kawsamushpa, chay achka kusichashina rinchiqllapa kaq. ²⁴ Chaymi kay pacha ushyakanambaq kaptinga, Jisukristu shamushpa, tukuy laya kamachikuq dyablukunata, awturidarkunata rin binsiq. Chayshina binsishpaqam, Tayta Dyusta tukuy imata rin intrigaq, payna kamachinambaq. ²⁵ Piru Taytanman intrigakunanganmanmi, Jisukristuqa tukuy imata rin kamachiq, chay ch'iqniqkunata sarru sarru rurashpashina binsinanganman. ²⁶ Chayshina binsishpaqam, wañushqanchiqmanda rin kawsachiwaqninchiq, amana nunka wañunanchiqllapa. ²⁷ Chaqa Tayta Dyusqam Jisusta ancha pudirniyuqta rurashqa, tukuy imata kamachinambaq. Chaymi Tayta Dyusqa tukuy ima kaqkunata rin kamachiq, Churin Jisusta kasunanllapa. Piru Dyuspa Santu Librumbi chayshina nishqanqam mana munanchu niyta: “Tayta Dyuspismi Churin Jisusta rin kasuq”, nishpaqa. ²⁸ Ashwanmi Tayta Dyusqa rin kamachikuq, tukuy ima Jisukristuta kasunambaq. Chaymandaqam Jisusqa, Tayta Dyuspa Churin kashpa, Taytanda tukuy imapi rin kasuq. Chayshinam tukuy imapi Tayta Dyuslla rin kamachikuqqa.

²⁹ Chayraykum yach'anchiqllapa: Yumbay wañuqkunam rin kawsamuq, nishpa. Chaqa wañuqkuna mana kawsamuptinga, çimapaqmi balinman wakinguna shutikunanllapa chay wañushqakunapaq? *[Nuta: Kinsapch'i Dyuspi wakin kriyiqkuna manaraq shutikushpachu wañurqan. Chaymi suq kriyiq masinguna paykunapa rrimplasun shutikurqanllapa.]* ³⁰ Chayri

wañushqanchiqmanda mana kawsamunanchiq kaptinqa, ¿imapaqmi balin ancha padisishpa Dyuspaq yach'achikunanchiq? ³¹ Chaqa tukuy diya ch'iqniwaqkunam munanllapa wanchiwayta. Piru ancham kushikuni, yach'ashpa: Qamkunash Siñurninchiq Jisukristupi allita yuyakushpa kawsaykangillapa, nishpa. ³² Chaymi Ifisu llaqtapi chay ch'iqniwaqkunaqa saqra kita animalkunashina ancha padisichiarqan. Piru wañuqkuna mana kawsamunan kaptinqach'i, yanqa padisishqa kayman, ¿manachu? Mas allich'i kanman kawsashpa, tukuy layata mikunanchiq, upyananchiq, bwina bidata pasananchiq: “Qayam rinchiq wañuq”, nishpa. (Piru wañuqkunaqam allipta rinllapa kawsamuq.)

³³ Chayri ama dijakayllapachu, chay ingañakuqkuna ingañashunanqa. Chaqa runakuna nishqanshina: Mana allin runakunawan purishpaqam, paykunashina rinchiqllapa kawsaq. ³⁴ Chayri ¡allitana yuyashpa, allita rurayllapa! ¡Amar uchata rurashpaqa kawsayllapachu! Chaqa wakinnikiqam Tayta Dyuspiqa mana alliptachu yuyakungillapa. Chaymi chayshinaqa niykillapa, qamkuna Dyuspi mana yuyakuqkuna penqakushpa, “ancha uchayuqmi kani”, ninaykillapa.

Wañuqkunam kayshina rin kawsamuq

³⁵ Kinsapch'i qamkuna kayshina tapuwangiman: “Wañushqakunaqa, ¿imashinaraq kawsamunqa? Kawsamushpaqa, ¿imalaya kwirpuyuraq kanqallapa?” nishpa.

³⁶ Chayshina tapuwashpaqam, ancha

tuntukuna kangimanllapa. Manchu suq simillata tarpuptikiqa, manana simillallahu kidan. Ashwanmi chay simillamandaqa wiñanna suq atun planta. Piru chayshina wiñaptinmi, chay simillaqa ismushpa chinganna. ³⁷ Chayshinam chay triguta ichu suq laya simillata tarpuptinchiqqa, chay plantataqa mana tarpunchiqchu; ashwanmi simillatalla tarpunchiqqa. ³⁸ Chaqa chay simillata tarpuptinchiqqam, Tayta Dyuslla wiñachin pay munashqanshina. Mayqan laya simillata tarpuptinchiqpismi, chay similla wiñashqan plantandalla wiñachin.

³⁹ Piru kay pachapi tukuy ima kawsaqqam mana igwalchu. Chaqa runakunaqam suq laya kwirpuyuq kanchiqllapa; animalkunaqam suq laya kwirpuyuqkuna, pishqokunapismi suq laya kwirpuyuqkuna, piskadupismi suq laya kwirpuyuq. ⁴⁰ Chayshinallam syilupi tiyaqkuna kay pachapi tiyaqkunawanqa mana igwalchu kwirpungunaqa. Chaqa syilupi tiyaqkunaqam suq laya shumaq kwirpuyuqkuna. Kay pachapi tiyaqkunaqam suq laya shumaq kwirpuyuqkuna kanchiqllapa. ⁴¹ Rupayqam mana llipyanchu killashinaqa. Killapismi mana llipyanchu lusirushinaqa. Yumbay lusirupismi mana llipyanchu suq layatallaqa.

⁴² Chayshinallam noqanchiqkunapis rinchiqllapa kaq. Wañuptinchiqqam kay kwirpunchiqta allpapi pambawaptinchiqqa, chay simillashina ismushpa, allpapaqna rin tikraqaq. Piru wañushqanchiqmanda kawsamushpaqam, suq laya kwirpuyuqna

kashpa, manana nunka rinchiqllapachu wañuq. ⁴³ Chaqa wañuptinchiqqam, kay qeshyaylintu kwirpunchiqta pambanllapa. Piru kawsamushpaqam, suq mushuq shumaq kwirpuyuqna kashpa, ancha kushikushunllapa. Wañuptinchiqqam kay mana jwirsayuq kwirpunchiqta pambanllapa. Piru kawsamushpaqam, ancha jwirsayuq kwirpuyuqna rinchiqllapa kaq. ⁴⁴ Kay aychamanda kaq kwirpunchiqtam rinllapa pambaq. Chaymandaqam Dyuspa Santu Ispiritun suq laya kwirputa rin qowaqninchiq, anaq syilupina kawsananchiqllapa. Chaqa kay pachapi kawsananchiqqam aychamanda kwirpuyuq kanchiqllapa. Piru syilupi kawsananchiqqam suq laya kwirpuyuq rinchiqllapa kaq.

⁴⁵ Dyuspa Santu Librumbim nin: “Tayta Dyusmi chay punta runa Adanda allpamanda rurashpa, kawsachirgan”, nishpa.* Piru Jisukristum mushuq Adanshina kashpa, Santu Ispiritunwan kawsachiwanchiq. ⁴⁶ Puntatam aychamanda kwirpuyuq nasinchiqllapa. Chaymandaqam mushuq laya kwirpuyuq, mushuq ispirituyuq rinchiqllapa nasiriq, syilupi kawsananchiqqa. ⁴⁷ Tayta Dyusmi chay punta runa Adanda allpamanda rurarkan, kay allpapi kawsanambaq. Chaymandaqam Siñurninchiq Jisukristu syilumanda shamurqan kay pachaman, mushuq Adanshina kanambaq. ⁴⁸ Tukuy runakunaqam Adamba karu willkanguna kashpa, Adanshina kay allpamanda kanchiqllapa. Piru Jisuspi

---

* 15:45 Génesis 2.7

kriyishpaqam, payshina syilumanda rinchiqllapa kaq. ⁴⁹ Kay pachapi nasishpaqam, Adanshina allpamanda kwirpuyuyq kanchiqllapa. Piru suq diya kawsamushpam, Jisukristushina syilumanda kwirpuyuyq rinchiqllapa kaq.

⁵⁰ Chaymi kriyiq masitakuna, munani kayta nishuyllapata: Kay wañuq kwirpunchiqwanqam mana atinchiqllapachu Dyuswan kawsaytaqa. Chaqa kay kwirpunchiqqam das ushyakan. Piru Dyusqam mana nunka ushyakanqachu.

⁵¹ Manaraq pipis yach'ashqandam munani nishuyllapata: Manam yumbayninchiqqa rinchiqllapachu wañuq. Piru Jisukristum yumbay paypi kriyiqkunata mushuq kwirputa rin qowaqninchiq, ⁵² ultimu kurnitata waqachiptin. Chaqa chay kurnitata waqachiptinqam, Jisuspi kriyiq wañuqkunaqa das rinllapa kawsamuq, amana nunka wañurinanllapa. Chay urasllam paypi yumbay kriyiq kawsaqtapis das rin qoq mushuq kwirputa. ⁵³ Chaqa wañuq kwirpuyuyq kaptinchiqmi, payqa rin kambyawaqninchiq, mana nunka wañuq kwirpuyuyq kananchiqllapa.

⁵⁴ Kay wañuq kwirpunchiqta dijashpam, mushuq laya kwirpu mana nunka wañuqta rinchiqllapa ch'askiq. Chay tyimpupim, rinna kumpli q Dyuspa Santu Librumbi kayshina nishqan: “Tayta Dyus wañuyta chingachiptinmi, manana nunka rinchiqllapachu wañuq”, nishpa.*

⁵⁵ Dyuspa Santu Librumbiqam nimbis: “Wañuytaqa ama manchashunchu. Ama nimapaqpis llakishunchu: Rini wañuq”,

---

* 15:54 Isaías 25.8

nishpaqa.* ⁵⁶ Muysispa liyningunata mana kasushqanchiqraykum ancha uchayuq kanchiqllapa. Chaymi wañunchiqllapa. ⁵⁷ Piru Siñurninchiq Jisukristu wañushqanraykum, Tayta Dyusqa dyabluta binsishpa, uchanchiqmanda pirdunawashqa kanchiq. Chayri paytaqa ancha pagikushunllapa.

⁵⁸ Chayraykur kuyashqay masitakuna, Siñurninchiq Jisuspi yuyakushpa, mana shaykuq tukuy diya paypaq masta trabajashunllapa. Chaqa allitam yach'anchiqllapa: Siñurninchiq Jisusmi rin yanapawaqninchiq, ama yanqa imatapis paypaq rurananchiqllapa, nishpa.

16

Pablum kurintinukunata animachirqan ufrindananllapa, kriyiq masingunata yanapananllapa

¹ Mayá, kananqa yuyashunllapa chay mana nimayuq kriyiq masinchiqkunapaq, ufrindata surqonanchiqllapa. Noqaqam chay prubinsya Galasyapa llaqtangunapi tandakaq kriyiq masinchiqkunata nishqa kani: “Kayshinar chay ufrindata surqoyllapa”, nishpa. Chayshinar qamkunapis chay ufrindata surqoyllapa. ² Chayri kada simana ganashqaykimanda suq partita akrayllapa, tukuy dumingo ufrindanaykillapa. Chaymandaqam noqa qamkunaman ch'ayamuptiyqa, manana nisisaryuchu kanqa chay ufrindata tandanaykillapa. ³ Allin kriyiq masinchiqkunata akrayllapa, chay ufrindakunata Jirusalinman apananllapa.

---

* 15:55 Oseas 13.14

Noqagam qamkunaman ch'ayashpaqa, chay akrashqaykikunata rini qoq kartakunata, Jirusalimbi tiyaq kriyiq masinchiqkunaman apananllapa chay tandashqayki ufrindakunata. ⁴ Ichu mas alli kaptin, noqapis rinaypaq Jirusalinmanqam, paykunaqa noqawan pulla rinqallapa.

Pablum yuyarqan Kurintu llaqtaman riyta

⁵ Qamkunaman shamuqshinaqam puntata rini watukuq chay prubinsya Masiduñapi tiyaqkunata. Chayshina watukushpaqam, chay Kurintu llaqtaykiman ch'ayamushaq. ⁶ Kinsapch'i chay llaqtaykillapapi qamkunawan suq tyimpupaq kidashaq. Paqtar tukuy chay tamya tyimputa chay llaqtaykipi qamkunawan pasashaq. Chayshina qamkunawan kidaptiyimi, atingimanllapa imitawan yanapawayta, suq llaqtakunaman rinaypaq. ⁷ Piru Tayta Dyus munaptingam, ancha munani qamkunawan kidayta suq tyimpupaq. Chaqa manam munanichu pasaqshinalla yumbaynikita rikashuytaqa. ⁸ Piru kay diyakunaqam kay Ifisu llaqtapilla rini kidaq chay Pintikustis fyista diyakaman. ⁹ Chaqa kay llaqtapi achka runakuna kuntrawaptimbismi, Tayta Dyusqa ancha yanapawaykan, achka runakunata yach'achinaypaq, Jisuspi kriyinamaqllapa.

¹⁰ Masanchiq Timutiyu qamkunaman shamuptinqa, shumaqta ch'ayachiylapa, ama nimapaq llakishpa qamkunawan kushikunambaq. Chaqa paypismi noqashina Siñurninchiqpa shumaq nutisyanda yach'achikun. ¹¹ Chayri ama ni mayqannikipis disprisyayllapachu.

Ashwan yanapayllapa, kushikushpa noqaman kutimunambaq. Chaqa noqaqam wakin kriyiq masinchiqkunawan kaypi pulla Timutiyuta shuyaykanillapa.

¹² Noqaqam masanchiq Apulusta ancha rrugashqa kani, chay kriyiq masinchiqkunawan qamkunaman shamunan watukushuq. Piru kay diyakunaqam manaraq munanchu shamuyta. Paqtar lugarnin kaptin, suq tyimpumanda rin shamuq.

Pabulum dispidikarqan

¹³ Allita kwidakashpa, ama disanimakashpachu, Jisuspi allita yuyakuyllapa. Ama nimatapis manchashpachu, ashwan ancha jwirti runakuna kayllapa, Dyusta kasunaykillapa.

¹⁴ Allita kuyanakushpar, tukuy imata rurayllapa.

¹⁵ Masitakuna, qamkunaqam yach'angillapa: Kay Akaya prubinsyapi manaraq ni pi Jisuspi kriyiptinllapam, masanchiq Istifanaslla tukuy ayllunwan Jisuspi puntata kriyishqallapa. Chayshina kriyishpaqam, kriyiq masinchiqkunata ancha yanapashpa kawsanllapa.

¹⁶ Chaymi munani, qamkunapis chay laya yanapashuqkunata allita kasunaykillapa, Tayta Dyuspaq trabajashqanrayku.

¹⁷ Ancham kushikunipis chay masanchiq Istifanas, masanchiq Furtunatu, masanchiq Akaykuwan watukuwashqanrayku. Chaqa yumbay qamkuna mana atiptikillapa shamuytapismi, chay kimsa masanchiqkuna rrimplasuykillapa shamushqallapa watukuwaq.

¹⁸ Paykunaqam qamkunata animachishushpa,

noqatapis ancha animachiwashqa, Tayta Dyuspi ancha allita yuyakunaypaq. Chayri chay laya masanchiqkunata ancha alabashunllapa.

¹⁹ Kay prubinsya Asyapa llaqtangunapi tandacaq kriyiq masinchiqkunam qamkunata napaykushungi. Masanchiq Akilaspismi warmin Prisilawan napaykushungi. Paykunapa wasimbi tandacaq kriyiq masinchiqkunapismi Jisuspa shutimbi napaykushungi. ²⁰ Tukuy kaypi kaq kriyiq masinchiqpis qamkunata napaykushungi. Chayshina qamkunapis tandanakushpaqa, suqwan suqwan ancha rrispitanakushpa, muchanakushpa napaykunakuy.

²¹ Kay partitallam noqa Pablu kikiy makiywan iskibrishpa napaykuykillapa.

²² Piru mayqan runa Siñurninchiq Jisukristuta mana nimatapis kuyaptingar, chay runataqa dyabluta intrigashun, kastigadu kashpa, chinganambaq.

¡Siñurninchiq Jisukristu shamunqa!

²³ Ancham mañakuni, Siñurninchiq Jisukristu qamkunata yanapashunan. ²⁴ Kriyiq masitakuna, Jisukristupi kriyishqanchiqraykum ancha kuyashushpa, kay kartata kach'amuni.

(Kaytallam iskibriykillapa.) Chayshina kanqa.

Mushuq Tistamintu
New Testament in Quechua, Cajamarca
(PE:qvc:Quechua, Cajamarca)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Quechua, Cajamarca

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Quechua, Cajamarca [qvc], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Quechua, Cajamarca

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
809e9444-d513-5b95-a161-6cfa1bfdc83d